HÉT DIGITALE TIJDSCHRIFT VOOR LIEFHEBBERS VAN KLEIN WONEN NR. 9 2020

KLEIN WONEN MAGAZINE

Bas en Ruth trots op zelfgebouwd huisje

„Prinsheerlijk in tiny house mét bad!"

Jane's oude dag in niemandsland

BUITENLEVEN

Klein wonen in zuurstokroze

INTERVIEW

Vlaamse Marieke leeft graag traag

VANLIFE

WOORDJE VOORAF

RAYMOND

Trots

Jaloers is Peter Cox op ons kikkerlandje als het op alternatief wonen aankomt. In deze editie vertelt de Deen in een interview over de bouw van zijn eigen *tiny house* en noemt hij zijn Scandinavische thuisland een van de lastigste Europese lidstaten voor wie anders wil wonen. Of dat waar is kan ik niet beoordelen. Er zijn zeker EU-landen waar bouwvoorschriften lang niet zo strikt zijn als in het land van de Vikingen of ons land, maar er zijn vast ook Europese overheden die niets moeten hebben van zelfinitiatieven in de woningbouw. De jaloerse blik van Peter geeft wel aan dat we in Nederland niet teveel mogen klagen over de huidige ontwikkelingen. Grote veranderingen malen nu eenmaal traag in ambtelijke molens, maar de vele burgerinitiatieven hebben in veel steden en dorpen al als Haarlemmerolie gewerkt. De lijst met gemeenten die pilots opzetten voor *tiny houses*, in welke vorm dan ook, groeit gestaag. Woningcorporaties kijken serieus naar hoe zij betaalbare woningen kunnen bouwen, zelfs in propvolle en daardoor dure steden. Ymere geeft met De Eenhoorn in Amsterdam-Oost een mooi voorbeeld. Zij heeft haar appartementen in de Watergraafsmeer klein en relatief goedkoop weten te houden door binnen het complex meer gemeenschappelijke ruimtes te creëren, die door alle bewoners kunnen worden gebruikt. Een oplossing die ook de door velen gewenste sociale cohesie en deelcultuur stimuleert. Chapeau!

Natuurlijk zijn er nog veel weifelende of zelfs halsstarrige ambtenaren, voor wie klein wonen de smaak van armoede heeft en *tiny houses* in de categorie bouwvallige woonwagens vallen. *Onbekend maakt onbemind*, merkt Daniël Vandy in een interview in dit Klein Wonen Magazine daarover op. Wie zich momenteel voelt als een Don Quichote, vechtend tegen ambtelijke molens, doet er goed aan deze ambtenaren te wijzen op de eind september door Daniel georganiseerde Tiny House Beurs in IJmuiden. Jawel, de massaal bezochte Tiny House Jamboree in Almere krijgt eindelijk een, volledig coronaproof, vervolg! Naast de beurs voor de nog steeds sterk groeiende groep particuliere belangstellenden is er ook een uitgebreid programma voor ambtenaren, bestuurders, woningcorporaties en beleidsmakers. Daniel hoopt zo'n 200 van deze bestuurlijke *influencers* naar IJmuiden te lokken en hen anders denkend huiswaarts te sturen.

Het zijn allemaal mooie initiatieven, die de omslag in het denken over alternatieve woonvormen langzaam maar zeker bewerkstelligen. Natuurlijk blijft er nog veel te wensen over en is het jammer dat minister Ollogren in haar ontwerp voor de nieuwe omgevingswet (NOVI) nog geen duidelijke stelling heeft genomen voor meer burgerinitiatieven als particulier opdrachtgeverschap en zelfbouw. Maar ik ben optimistisch dat de NOVI op lokaal en regionaal niveau deze kansen zeker gaat bieden. Peter zou al zo blij zijn als een kind als de Deense overheid alleen al eens haar licht zou willen opdoen in Nederland. Ook hier is de weg nog lang, maar er is in ons land toch ook al heel wat bereikt. Op de jaloerse Deense ogen van Peter mogen we, om met de woorden van onze half-Amerikaanse app-vriendin Frieda Bakker te spreken, best trots zijn.

FLEXHOME-ONE
THE ART OF NEW LIVING

Marathonweg 1 - 6225 XV Maastricht - Tel. 043 31 119 43 / 06 18 135 368

WWW.FLEXHOME-ONE.NL

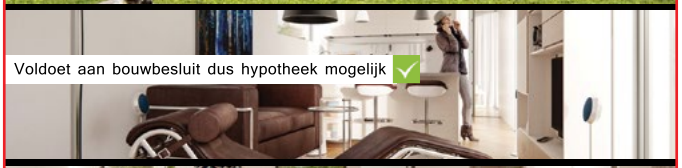

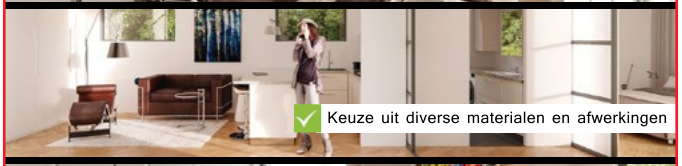

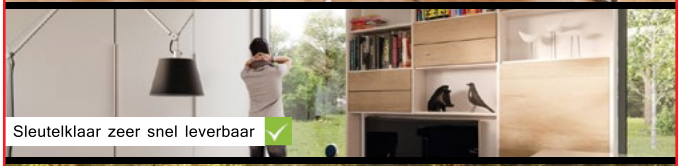

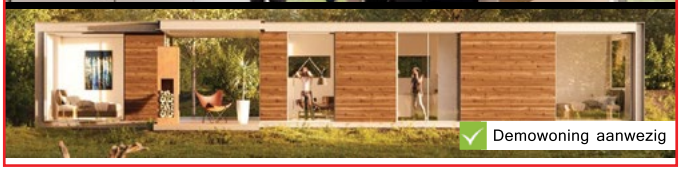

Lees ook een selectie van onze verhalen op je laptop, tablet of mobiel via onze veel bezochte website

KLEIN WONEN MAGAZINE

KLEINWONENMAGAZINE.NL

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

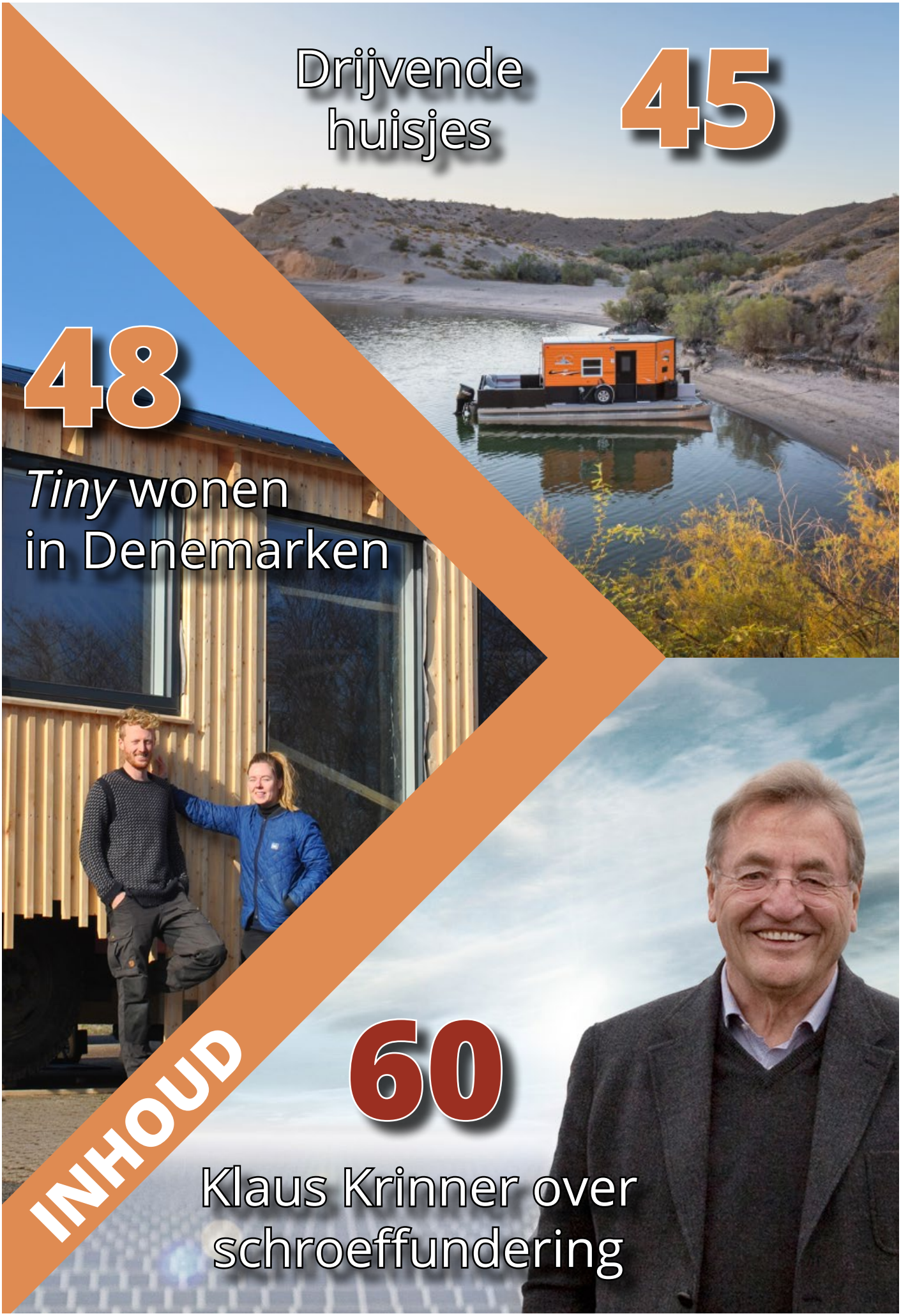
INHOUD
Drijvende huisjes
45
48
Tiny wonen in Denemarken
60
Klaus Krinner over schroeffundering

TH Beurs

De coronacrisis leek roet in het eten te gooien, maar de Tiny House Beurs in IJmuiden komt er nu toch. Een interview met organisator Daniël Vandy.

24

Heerlijke oude dag

Samen met haar pony's geniet Jane Brommet van haar oude dag in haar *tiny house* in het groen.

85

EN VERDER

KLIK op het paginacijfer om naar de pagina te gaan. KLIK op **i** rechtsonderaan elke pagina om terug te gaan naar Inhoud.

COLOFON en interactie 6
TINY THINGS 7
FOTO *Tiny* op Texel 8
INTERVIEW Bas en Ruth vinden rust en ruimte 10
BINNEN BIJ Bernice in haar containerwoning 17
BLOG Tim 23
BLOG Noortje 27
INTERVIEW Klein wonen in zuurstokroze 29
KORT nieuws 36
ACHTERGROND *Tiny* (corona) *pleasures* 37
APPEN met Frieda 42
BLOG Wim Kromwijk 54
SOCIAL SMALL TALK 97

SPECIAL Alles over schroeffundering 56
SCHROEFFUNDERING Ideaal voor *tiny houses* 57
SCHROEFPALEN In alle soorten en... merken 63
VLOG Oscar & Hilde 64
CREATIEF Gehaakte kroonluchter 65

BOEKEN 66
VOORPROEFJE *My Cool Campervan* 70

VLOG Bram & Melanie 76
INTERVIEW Marieke leeft traag in haar camper 77
JANTINA'S VANLIFE Home is where you feel loved 82

MOESMEISJE Droogte in je moestuintje 91
GEZOND KOKKERELLEN met Regina 93
MARIN'S PLANTEN OM OP TE VRETEN Linde 95

COLOFON

REDACTIE redactie@kleinwonenmagazine.nl

Hoofdredacteur & Artdirector Raymond Kool

Redactie-assistent Margo de Kemp

Medewerkers
Tim van der Meer, Noortje Veerman, Bram & Melanie Verheijen, Frieda Bakker, Marcel van Mierlo, Ibolya Moór, Wim Kromwijk, Hilde de Leeuw & Oscar van Keulen, Elke Rabé, Jantina Scheltema, Regina Frakking, Kim Nelissen, Marin Leus.

Fotografie
Ronald Lammers, Ruth Slob, Tim van der Meer, Noortje Veermand, Jan-Willem van der Male, Ymere, O.R.S. Lek en Linge, Elke Rabé, Frieda Bakker, Heidi-Ho, Finch Floating Homes, Forbes Massie, Nautilus, Tiny Floats, Peter Cox, Gerd Altmann, Benjamin Alexander, Snelfunderen, Krinner GmbH, Margo de Kemp, Tina Hillier, Amelandfoto.nl, Kim Nelissen, Marin Leus, Erich Westendarp, Florentina, Inga Zvaigzne, Jeno Szabó.

TIP DE REDACTIE tip@kleinwonenmagazine.nl

SALES adverteren@kleinwonenmagazine.nl

Sales & Marketing Ronald Lammers

Sales assistent Carla Hornsveld

DISTRIBUTIE www.kleinwonenmagazine.nl

ALGEMENE VRAGEN info@kleinwonenmagazine.nl

WEBSITE www.kleinwonenmagazine.nl

Klein Wonen Magazine is een uitgave van Tiny Publisher V.O.F.. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij worden overgenomen.

INTERACTIE

Klein Wonen Magazine is als puur digitaal magazine super interactief. Met 1 klik krijg je toegang tot meer informatie, foto's en video's. Klik daarvoor op een van de volgende symbolen in de artikelen.

Speel video | Naar website | 360° foto | FB / Album | Download | Klein Wonen Tekstlink | Naar inhoud

ADVERTENTIES > Alle advertenties zijn interactief. Klik op de advertentie, het webadres of de symbolen.

TINY THINGS

Al deze *tiny things* zijn te koop in onze webshop. **KLIK** op de foto om naar de shop te gaan.

20.000 vliegen in één klap

Ze komen in steeds grotere getale onze huisjes binnen: vliegen! Dat vraagt om maatregelen, maar liever geen milieuvervuilende sprays of vieze kleefbanden. BSi heeft hier iets op gevonden. Deze vliegenval vangt wel tot 20.000 vliegen en muggen met een lokstof, die volgens de fabrikant ongevaarlijk is voor mens, huisdier en het milieu. En de van plastic gefabiceerde val hoef je ook niet weg te gooien als hij vol zit. Gewoon even legen, schoonmaken en weer bijvullen met de apart verkrijgbare lokstof. Klinkt mooi ecologisch!

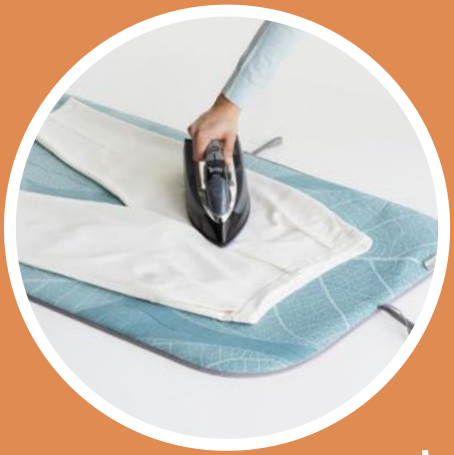

Strijken zonder plank

Een strijkplank is natuurlijk een vervelende sta in de weg als je klein woont, maar je wilt er wel graag netjes gekleed op uit. Brabantia maakt al deccenia lang strijkplanken en heeft nu ook een strijkdeken. Deze is 65 x 120 cm, maar kan handzaam worden opgevouwen en is voorzien van een ophanglus. Door zijn dikke 6 lagen kun je er prima je blouse of overhemd op glad strijken met je eigen tafel of werkblad als ondergrond. Ideaal voor je *tiny house!*

Super cool slapen!

Op zomerhete dagen wil je graag wat afkoeling. Een oude truc is een bakje met ijsklontjes voor je ventilator zetten, maar waar laat je zo'n lomp ding in je huisje? De Air Cooler van Teesa is dan een uitkomst. Supercompact (19 x 18 x 17 cm) en stijlvol vorm gegeven met 7 wisselbare kleuren LED-verlichting. Je kunt hem vullen met lekker koud water of ijsblokjes en er waait een heerlijk koel briesje op je gezicht tijdens het slapen. In 3 standen in te stellen en overal mee naar toe te nemen. Super *cool!*

Tiny afwashulpje

Afwassen blijft voor velen een irritant klusje. Het is dan ook niet voor niets dat veel mensen in de keuken voor een vaatwasser kiezen. Maar past dat wel als je klein(er) wilt gaan wonen? Zeker! Er zijn verschillende compacte exemplaren, maar deze van Inventum is echt *tiny* (55 x 50 x 40 cm) en vrijstaand te plaatsen. Toch biedt dit afwashulpje ruimte aan 6 couverts. Prima voor een 1- of 2-persoonshuishouden. Verbruikt per afwasbeurt slechts 6,5 liter water. Ben je in een teiltje ook snel kwijt!

Tiny op Texel

De directeur van de Texelse Wooncorporatie Woontij had zijn twijfels of er voldoende belangstelling zou zijn voor *tiny houses* op het Waddeneiland, maar na het bekend maken van een eventueel project voor 6 *tiny houses* in de nieuwe woonwijk Buurtskap De Tuunen werd hij verrast door bijna 200 serieuze belangstellenden. Zij toonden zich op de Facebookpagina van Tiny House Texel enthousiast over het project in de groene wijk bij Den Burg, waar duurzaamheid, samen delen en natuur en landschap centraal staan.

Samen met De Woonpioniers werkt de vereniging van eigenaren momenteel hard aan de plannen voor de *tiny houses* met maximaal 35 m2 woonoppervlak. De *tiny houses* komen er dus aan op het eiland, maar De Tuunen heeft al een groot aantal woningen voor een- en tweepersoonshuishoudens. Bijzonder zijn zeker ook de door Smart Design Studio ontworpen vissershuisjes, die met een netto woonoppervlak van rond de 54 m2 zeker ook *tiny* genoemd mogen worden. De huisjes zijn geïnspireerd op het traditionele Texelse vissershuis, dat wordt gekenmerkt door zijn compactheid, smalle vormgeving (3,54 x 12,51 meter) en een etage met zadeldak. De grote raampartijen zorgen voor veel daglicht en zonnewarmte en maken het tot een eigentijdse woning. Een molenaarstrap, waarbij de treden om en om zijn geconstrueerd om de verbinding met de slaapkamer (3,14 x 4,95 meter) op de etage zo kort mogelijk te houden, is een inventieve ruimtespaarder.

Duurzame materialen zijn uiteraard ook in deze vissershuisjes verwerkt en hebben een link met Texel. De wol van de grote schapenkolonie op het eiland is gebruikt als isolatie samen met de uit de Middellandse Zee aangespoelde vezelbollen Nepthutherm, dat vochtregulerend en brand- en schimmelbestendig is. De vissershuisje zijn prefab geproduceerd door PLEKvoor en in 2 delen naar het eiland vervoerd. Op het dak zorgen 13 zonnepanelen ervoor dat het moderne vissershuisje *nul op de meter* is.

24 - 25 -26
SEP
2020

INTERNATIONALE

TINY HOUSE BEURS

Wij zijn CORONA PROOF

- Meer dan 20 tiny houses te zien
- Ruim 50 bedrijven presenteren hun producten
- Diverse sprekers over bouwkundige, planologische en juridische zaken
- Entreeprijs v.a. € 12,10 (incl. consumptie)

10% VROEGBOEK KORTING tot 20 SEP

Locatie: Basecamp IJmuiden
Kennemermeer 27
1976 EG IJmuiden

Openingstijden: 10 - 18 uur

Uitgebreide parkeergelegenheid

OV: lijn 382

EcoCabins

TINYHOUSE STORE

ECOSAVE

Alle informatie vind je op WWW.THICONGRESS.COM

Bas en Ruth vinden rust en ruimte aan rand van Drents-Friese Wold

„We zitten nu PRINSHEERLIJK in een *TINY HOUSE* mét BAD"

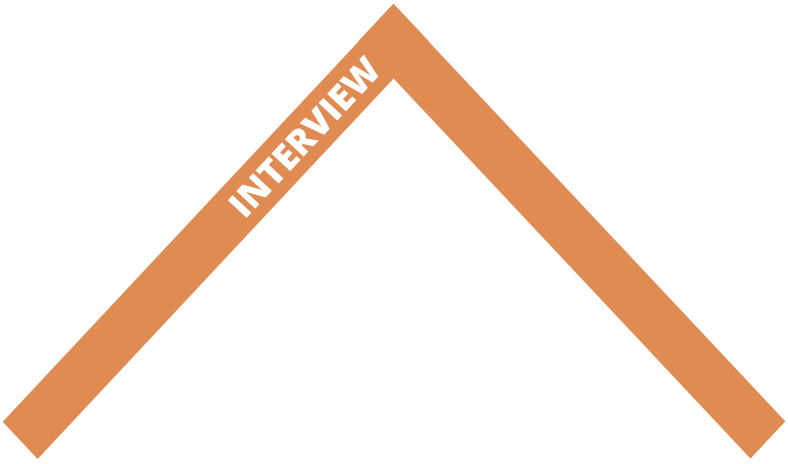

Waar zijn jullie in hemelsnaam aan begonnen? **Dat krijgen Bas Meijerink en Ruth Slob regelmatig te horen als zij hun eigen huisje op wielen bouwen op een prachtige stek vlakbij het Drents-Friese Wold. Ze overleven hun klusdagen in alle mogelijke weersomstandigheden, leren al doende en doorstaan met succes deze relatietest. ,,We zijn dan ook het meest trots op elkaar! We zijn toch vrij bleu, maar met optimisme in dit plan gestapt. Nu zitten we wel mooi prinsheerlijk in een *tiny house* mét bad!", lachen de zelfstandige ondernemers, die door de coronacrisis nu ook hun kantoor houden midden in de door hen zo geliefde natuur.**

> *Bas en Ruth voor hun zelfgebouwde* tiny house.

Achter een boerderij, naast een paardenbak en aan de rand van een voor Nederlandse begrippen groot bos, staat het *tiny house* van Bas en Ruth trots te pronken. Driemaal per dag genieten ze samen met hun 2 labradors van deze boomrijke achtertuin tijdens een heerlijke wandeling en 's-nachts worden ze regelmatig wakker geschreeuwd door vossen of uilen. ,,Dichterbij de Hollandse natuur kunnen we dan ook niet wonen. Behalve in een slaapzak op de grond", grapt Ruth vanachter de grote raampartij van haar huisje, dat midden in een idyllisch veldje staat. ,,Samen met Hans Engelbrecht van De Groene Stap hebben we dit omgetoverd tot een weelderige akker waar vlinders en bijen meester zijn."

Het had niet veel gescheeld of het uitzicht van beide natuurliefhebbers had er nog veel spectaculairder uitgezien. In 2018 staan zij op het punt te verhuizen naar een huis op een berg in Canada. Bij de technische keuring komen echter mankementen aan het licht en trekken zij zich noodgedwongen terug uit de koop. Voor beiden een streep door een jeugddroom. ,,Als ingenieur in spé knutselde ik er als klein kind graag op los en in de grote schuur bij het huis in Canada wilde ik graag een eigen *tiny house* bouwen", vertelt de 39-jarige elektrotechneut, die in het dagelijks leven software ontwikkelt. Zijn 4 jaar jongere partner ziet haar gedroomde leven in de natuur vervagen als het stel weer aangewezen is op hun benedenwoning in de Utrechtse binnenstad. ,,Als klein meisje reisde ik in vakanties met mijn ouders en 2 grote honden in een Volkswagenbusje rond. We logeerden dan vaak bij boeren op het erf, midden in de natuur. Die rust en ruimte vind ik heerlijk", aldus Ruth, die als (kinder) coach haar praktijk ook heeft uitgebreid met dier- en natuur-geassisteerde werkvormen.

,,Dichter bij de Hollandse natuur kunnen we niet wonen"

Na de Canadese domper geven Bas en Ruth zichzelf 2 weken om te bekijken hoe zij nu verder willen met hun leven. Een tafelgesprekje met een bevriende oudere dame zorgt voor een verrassende wending. ,,Wij hielpen haar altijd met klusjes op en om het erf van haar boerderij vlakbij het Drents-Friese Wold. We vertelden haar over onze mislukte emigratie naar Canada en zij stelde ons voor om een klein huisje op haar terrein te bouwen. Ze woont alleen en zag op tegen het ouder worden op haar erf. Zij kon ons de rust, ruimte en knutselplek bieden die we zochten en door haar wat meer te helpen kan ze langer in haar eigen boerderij blijven wonen. Nu ons Canada-plan even *on hold* is gezet, hebben we haar voorstel met beide handen aangepakt." Op basis van de mantelzorgregels mogen Bas en Ruth nu op haar terrein wonen. ,,De gemeente vond dit een goed idee, want het is voor hen een belangrijk streven om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. Zodra

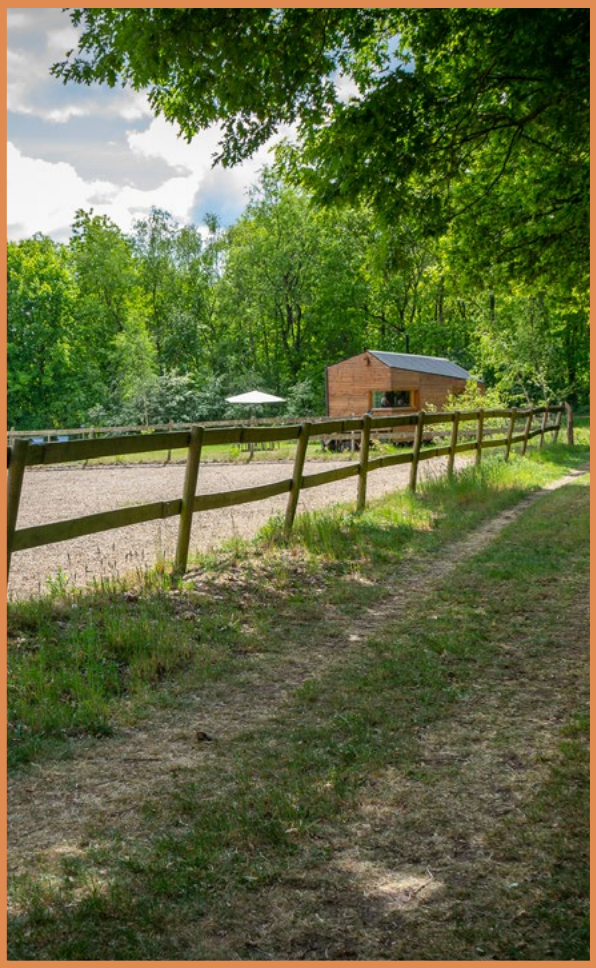

> *De Tiny Barn Farm in het weelderige groen.*

© Bas & Ruth

> *Bas en Ruth tijdens de bouw van hun* tiny house.

> De verbinding met de natuur buiten en het wonen binnen is duidelijk gelukt.

onze vriendin besluit hier niet meer te willen wonen moet ons *tiny house* weer van het terrein af."

Voor ze het weten zijn Bas en Ruth de trotse eigenaren van een kale trailer, waarop hun huisje moet worden gebouwd. Een flinke uitdaging voor 2 mensen die nog nooit iets zelf hebben gebouwd. In het kantoorverzamelgebouw waar zij kantoor houdt raakt Ruth bij de koffieautomaat in gesprek met de jonge architect Koen Vos, die bij het horen van hun *tiny house*-plannen graag wil meedenken. ,,We hebben toevallig beiden dezelfde creatieve school gedaan, dus het gesprek over de waarden en wensen verliep daardoor heel soepel. Net als met interieurontwerpster Inez Ruiter, waarmee we in gesprek zijn gegaan over de styling van ons interieur en Borg Furniture die ondersteunde bij het meubilair. Voor ons was het belangrijkste uitgangspunt om de verbinding tussen de natuur buiten en het wonen binnen zo klein mogelijk te maken. We hebben beide ontwerpers ook meegegeven om zoveel mogelijk met het begrip *natuur* te werken, zowel in materialen als in *look & feel*."

,,We hebben in de gietregen, sneeuw en brandende zon staan werken"

Het ontwerp leggen de zelfbouwers neer bij Gijsbert Schutten van Liberté Tiny Houses, die de ideeën omzet in bouwtekeningen. Als het op papier staat als een huis is het tijd voor het fysieke werk, waarbij Bas en Ruth hulp krijgen van hun beide vaders en 2 vrienden. ,,Samen hebben we een workshop gevolgd bij Gijsbert om de bouwtekeningen te begrijpen en om te zetten naar de praktijk. Hierna zijn we gestart met bouwen. Midden in de bloedhitte van de zomer hebben we een buitenwerkplaats gemaakt en die hebben we al die tijd gehad. Dat vraagt wel het nodige van je voorbereiding en uitvoering. Zo hebben we in de gietregen, sneeuw en brandende zon staan werken. Een overdekte werkplaats is achteraf bezien toch idealer, maar het mist dan misschien wel weer de charme van het buiten zijn", denkt Ruth hardop.

De 6 relatief onervaren bouwers stuiten uiteraard wel tegen de nodige problemen aan. ,,We liepen soms wel achter de feiten aan. Een bouwproces heeft een bepaalde volgorde in stappen die je doorloopt. Soms waren we al een stap verder om vervolgens te ontdekken dat we in de vorige stap iets over het hoofd hadden gezien. Over liever gezegd ons niet bewust waren geweest dat er in die stap nog iets anders had moeten gebeuren. Een mooie bevestiging van het gezegde *al doende leert men*", glimlacht Bas, die aangeeft dat zij er als stel ook veel van hebben geleerd. ,,Ruth heeft veel werkervaring als projectleider en ik ben een echte techneut. Dat betekende in het begin van het bouwproces dat Ruth vaak vanuit het vogelperspectief keek naar de stappen die nog moesten komen en wat daar voor nodig was, terwijl ik juist met de opperste concentratie bezig was de stappen in het nu zo perfect mogelijk te vervaardigen. Hierdoor zijn we elkaar in het begin best flink tegengekomen. Meer dan eens hebben we hier uitgebreid over gesproken en hebben we ontdekt dat onze beider zienswijzen juist voordeel hebben en elkaar hierin juist complementeren in

> De keuken.

> Hét bad!

> De slaapkamer.

plaats van irriteren. Het is een mooie relatietest geweest, die we met vlag en wimpel hebben gehaald!"

Het resultaat mag er zijn. Een *tiny house* met veel licht, een bad en een bijzonder dak. ,,We zijn erg trots op ons getordeerde dak. Dat was echt een enorme technische uitdaging en heeft een groot deel van onze werktijd opgesnoept", vertelt Ruth, die ook blij is dat ze hebben gekozen voor eigen gereedschap. ,,Aan de start van ons proces hebben we overwogen om gereedschap als zaagmachines en dergelijke te huren, maar terugkijkend hebben we de investering voor dit gereedschap, met alle werkuren die we eraan hebben besteed, meer dan terugverdiend. Onze tip voor zelfbouwers is dan ook zeker om niet te bezuinigen op goed gereedschap. En als stel zouden we andere stellen ook willen meegeven om, naast het harde werken aan je huisje, af en toe ook uit de *werkrelatie* te stappen en tussendoor even iets leuks te gaan doen. Dat is bij ons, door onze doelgerichtheid, een beetje in het water gevallen."

,,Het is ook een geweldige tijd om hier geïsoleerd te mogen wonen"

Eenmaal klaar met bouwen hebben Bas en Ruth weer alle tijd om de gemiste gezamenlijke relaxuurtjes weer dubbel en dwars in te halen en genieten ze volop van hun *tiny house* en heerlijke stek. ,,Ons *tiny house* bevalt tot nu toe goed. Het is wel even wennen, omdat we met 2 volwassenen, 2 grote honden, een grote kat en door de coronacrisis ook ineens met 2 kantoren in het huisje zitten. We werken nu allebei in de woonkamer van ons huisje. Als een van ons een zoomoverleg heeft, dan loopt de ander naar buiten en bij regen moeten we gewoon iets beter afstemmen wie wanneer calls heeft. Maar het gaat ons, tot onze verbazing, goed af. Het is ook een geweldige tijd om hier geïsoleerd te mogen wonen, want de lente en zomer zijn echt een kadootje om van zo dichtbij te mogen ervaren. Het is hier ook heel erg prikkelvrij. Dus als we niet meermaals per dag het nieuws zouden checken, zou je hier niet door hebben dat de wereld in de fik staat."

Hun plekje hebben Bas en Ruth inmiddels omgedoopt tot de Tiny Barn Farm en alles lijkt perfect. Of kleven er toch nog wat nadeeltjes aan hun nieuwe woonleventje? ,,We kunnen ons niet even individueel in huis terugtrekken, als we dat zouden willen, want daar is de ruimte te klein voor. Een ander nadeel is dat we onze kat 's-nachts niet buiten willen laten lopen, omdat het gevaar van wilde dieren te groot is voor hem. Dat zorgt ervoor dat hij ons 's-nachts nog wel eens vervelend wakker kan gillen door de houten wandjes heen", lacht Ruth. ,,En er is natuurlijk heel weinig bergruimte, dus we hebben op dit moment een groot deel van onze inboedel opgeslagen. Tegelijkertijd zorgt het er ook voor dat je prioriteert. Dus mocht blijken dat we die spullen een aantal jaar niet nodig hebben, weten we ook weer dat die zaken niet belangrijk zijn."

> Bas en Ruth zijn trots op hun getordeerde dak.

73
BINNEN BIJ
Bernice

„Ik vond elektrisch koken in het begin best lastig, maar heb het nu helemaal onder de knie. Het is uiteindelijk toch duurzamer"

Bernice

Leeftijd:	22
Fijnste plekje :	Mijn balkon
Meest trots op:	Inductiekookplaat (van gas af!)
Mooiste woonaccessoire:	Mijn planten
Meest inventieve oplosssing:	Vakkenkasten en tv-meubel

„Als je een beetje creatief bent met het plaatsen van je meubels en kijkt wat je echt nodig hebt, kun je er toch voor zorgen dat je huis niet te vol staat”

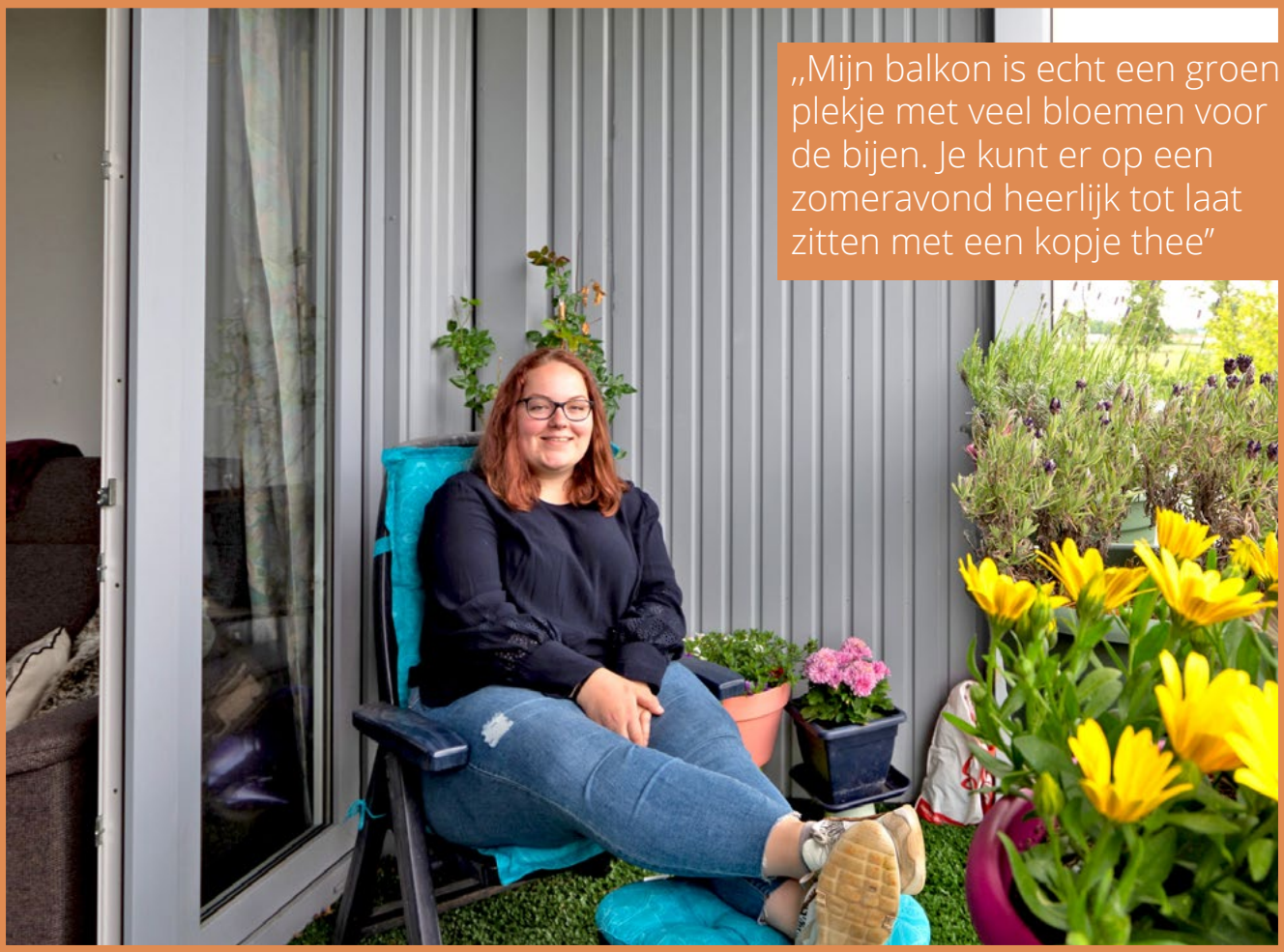

„Mijn balkon is echt een groen plekje met veel bloemen voor de bijen. Je kunt er op een zomeravond heerlijk tot laat zitten met een kopje thee”

„Ik ben nog een beetje aan het uitzoeken wat mijn smaak precies is. Ik zou zeggen dat mijn interieur nog in ontwikkeling is”

De woning

Woonplaats:	Zwolle
Locatie:	Bedrijventerrein Oosterenk
Type woning:	Containerwoning
Woonoppervlak:	34 m2
Aantal ruimtes:	3 (living/keuken,badkamer en slaapkamer)
Verwarming:	Blokverwarming
Elektriciteit:	Nuts

„Ík houd van planten. Die geven mijn huisje een beetje een *urban jungle feeling*"

„Ik vind dat een interieur niet te donker moet zijn"

Een lading oplossingen voor zelfstandige energievoorziening.

Uw partner voor mobiele-, off-grid- en energie-opslagsystemen.

Van productkeuze tot volledige systeem engineering.

Productadvies | Systeemadvies | Technisch schema
Systeeminstallatie | Systeemcheck & test | Certificering

Lemsteraak 6 | 2411 NC Bodegraven | 0172 - 650 737 | info@top.systems | www.top.systems

top systems
Battery Based Solutions

NIEUWE DAG

De mens wordt weer rumoeriger en durft zich weer meer te bewegen, naar buiten te gaan, te ontmoeten, voorzichtig weer uitbundiger te leven en al een beetje te vergeten. Misschien is het niet vergeten, maar gewenning. Ik kijk omhoog naar een verse tekening van vliegtuigstrepen in de lucht en denk aan Henry David Thoreau, me afvragend wat hij zou vinden.

Ik beeld me in dat hij zijn handen in de lucht gooit en driftig een kritisch essay begint te schrijven. Over dat we eindelijk geen machine meer waren de afgelopen maanden, slaven van een systeem waarin we altijd maar meer en meer willen en moeten. Dat we ruimte kregen om stil te zitten en te kijken naar wat echt belangrijk was, de natuur in te gaan en elke dag weer opnieuw op te staan met de keuze om *een poëtisch en paradijselijk bestaan te leiden*.

Henry David Thoreau was een Amerikaanse schrijver, dichter en filosoof uit de 19e eeuw. Hij is vooral bekend geworden door zijn werk *Walden, or Life in the Woods*. Hierin beschrijft hij de periode van 2 jaar en 2 maanden waarin hij in een zelfgebouwd huisje in het bos woont en zo eenvoudig mogelijk probeert te leven. Door dit sociale experiment is hij ook een groot voorbeeld geworden voor de *tiny house*-beweging. Hij zag deze manier van leven als een medicijn voor het slaapwandelende bestaan waarin zijn medemensen zich bevonden, machines gevangen in het systeem.

De machines stopten, niet omdat Thoreau dat wilde, maar omdat er een virus was wat om zich heen greep. We moesten binnen blijven en alles viel langzaam stil. En er was angst en onduidelijkheid en verwarring, maar ook ineens heel veel ruimte en tijd. We werden gedwongen om eenvoudiger te leven met beperkte keuzes, geen koffietentjes meer, maar de natuur in. Ik heb nog nooit zoveel mensen in het bos gezien, nog nooit zoveel kinderen op straat zien spelen en nog nooit op zoveel stoepkrijtkunstwerken gelopen. Ik hoorde van vrienden dat ze leerden om te breien, voor het eerst met hun handen in de aarde zaadjes hadden geplant, brood bakten en puzzelden. De wereld werd heel klein, dichtbij huis en dichtbij jezelf. Confronterend misschien, ook verhelderend.

Nu alles weer langzaam opstart, we weer samen mogen komen van achter plexiglasplaten en op ongemakkelijke afstand, ben ik bang dat we vergeten hoe we de stilte ontdekten. Dat met nieuwsgierigheid, een open geest en een brede horizon van vrije tijd het mogelijk is om in je eigen achtertuin te reizen. Dat we zagen dat de mensen die vaak het minst krijgen het meest verdienen, omdat zij harder moesten werken dan ooit. Dat door het stilvallen van onze machines de natuur even op adem kon komen. Dat we niet terug willen naar een *normaal* waarin we onze ogen gesloten houden en we wel huid aan huid in een vliegtuig mogen zitten, maar niet onze geliefden mogen omhelzen. Dat we elke ochtend weer kunnen kiezen waar we onze tijd aan spenderen. Ik hoop dat we, als we weer meegenomen worden in de waan van de dag, af en toe Thoreau's stem horen die zegt: *Simplify, simplify, simplify*!

BLOG TIM

Tim van der Meer werkt doordeweeks als paraveterinair dierenartsassistente, in het weekend als *tiny house*-bouwer en alle momenten van de dag als beeldend kunstenaar, dromer en verhalenverzamelaar.

Al van jongs af aan voelden boten, boomhutten, de slaapcoupé in de trein en andere zelfgebouwde nestjes meer als thuis dan een grote-mensen-huis. Ze is het meest op haar gemak in kleine ruimtes waar de grens tussen buiten en binnen dun is en de wereld aan je voeten ligt.

Op dit moment is ze samen met haar vriend, met hulp van haar stiefvader, bezig met het bouwen van een klein huisje: Walden. Op hun Instagram pagina *waar.is.walden* is het project te volgen:

Daniël Vandy wil met grootschalig tiny house-*evenement vooral zaaien*

„WONINGNOOD kan prachtig opgelost worden met TINY HOUSES"

INTERVIEW

Na het grote succes van de Tiny House Jamboree in Almere is het al even wachten op een nieuw groot evenement. Dat komt er nu! De kersverse Stichting Tiny House International organiseert eind september een 3-daags *tiny house*-evenement voor gemeenteambtenaren, raadsleden, bestuurders, woonbeleidsmakers en uiteraard particuliere belangstellenden. Organisator en initiatiefnemer Daniël Vandy vertelt over zijn missie.

Het internationale evenement bestaat uit een congres, excursies en een beurs, waarop tal van *tiny houses* te bewonderen zijn en zo'n 50 bedrijven zich presenteren. ,,We proberen hiermee internationaal het podium voor *tiny houses* te vergroten, zodat er overal nieuwe mogelijkheden en kansen ontstaan om nieuwe *tiny houses* en *communities* te realiseren", aldus Daniël Vandy, voorzitter van Tiny House International (THI). Daniël is in het dagelijks leven verkoper van droog- en composttoiletten en is daardoor nauw betrokken bij vele *tiny house*-bouwbedrijven en zelfbouwers. Hieruit komt ook zijn idee voor een grootschalig *tiny house*-evenement voort. ,,Ik reis veel door Nederland en andere landen en merk dat er veel behoefte is aan een event met presentatie- en demonstratiemogelijkheden, zoals een congres, excursies en beurs. Al bijna 30 jaar ben ik met passie bezig met mens en milieu en daarom steun ik de *tiny house*-beweging zo. Ik vind dat dit een kans geeft aan veel jongeren, maar ook ouderen, om betaalbaar, duurzaam en klimaatneutraal te wonen en te werken", vertelt de gedreven ondernemer. ,,Je hebt met een *tiny house* een kleine ecologische voetafdruk en daarom vind ik ze een voorbeeld voor alle andere woningen, appartementen en bedrijven. Kijk naar het kleine hoe het kan en kopieer dat naar het grotere wonen. Zo wordt Nederland *groen*!"

,,Kijk naar het kleine en kopieer dat naar het grotere wonen. Zo wordt Nederland groen!"

Door zijn inmiddels jarenlange ervaring in de *tiny house*-wereld weet hij hoe lastig het is de vele vooroordelen van *tiny houses* weg te nemen. ,,Onbekend maakt onbemind. Ik denk dat het gros van de gemeentebeslissers nog nooit een *tiny house* van binnen heeft beleefd en ervaren. Echt, dat is een must, dat je ervaart dat het geen caravan of een bouwval is. Integendeel, het zijn moderne, creatieve en comfortabele kleine woningen, die prachtig staan tussen de andere wijken en ruimte bieden aan starters of ouderen-*communities*. Dat ze ook geen nutsvoorzieningen meer nodig hebben, is ook voor vele bestuurders nieuw en ongekend. *Tiny houses* zijn mobiel en verplaatsbaar en daardoor planologisch van een heel ander karakter dan de 25-50 jaar planning. Toch is het aan de huidige bestuurders. Het is hun verantwoordelijkheid om ruimte te geven voor een verantwoorde toekomst met *tiny houses* voor jong en oud, zodat huidige en komende generaties niet gebukt zullen gaan onder grote financiële lasten door hypotheken en vaste lasten noch door grote klimaatinvloeden, want met *tiny houses* kun je daar een flexibel en passend antwoord voor bouwen."

Daarom is voor Daniël het informeren van gemeenteambtenaren, raadsleden, woonbeleidsmakers en bestuurders een prioriteit tijdens het evenement, dat dan ook officieel de naam Tiny House Congres draagt. Het congres staat op de eerste dag op de kalender. ,,Op dit congres is het erg belangrijk om bestuurders met *tiny house*-ervaring te laten spreken over hun projectervaring voor collega's, die ook nadenken over een *tiny house*-project in hun gemeente, maar door de bomen het bos niet meer zien", aldus Daniël. Zo heeft hij al verschillende mensen met een bestuurlijke, bouwkundige, planologische of juridische achtergrond vastgelegd als sprekers en gaan er op de tweede dag excursies per touringcar naar onder andere Tiny House Alkmaar, de toekomstige *tiny house*-wijk in Den Helder, de BouwEXPO Tiny Housing in Almere en de *tiny house*-projecten in Katwijk aan Zee en Delft.

Als locatie heeft Daniël gekozen voor Basecamp IJmuiden, waar mensen sinds eind vorig jaar op een 3 ha groot terrein aan de kust kennis kunnen maken met een 20-tal *tiny houses* door er zelf in te verblijven. Dit bood hem tevens de mogelijkheid om na de Tiny House Jamboree in 2018 ook particuliere belangstellenden iets te bieden. Naast de aanwezige *tiny houses* op Basecamp IJmuiden komen er grote tenten te staan, waarin een 50-tal producenten van *tiny house*-producten en –materialen zich presenteren en demonstraties tonen. ,,Zo wordt het een unieke ontmoetingsplek voor alles wat met *tiny houses* te maken heeft. Ontwerpers, bouwers, techneuten, materialen en dus heel veel kant-en-klare *tiny houses*."

Daniël heeft veel contacten in de *tiny house*-movement, maar dat betekent niet dat er alleen huisjes voor liefhebbers van de hen voorstaande levensfilosofie te zien zijn. ,,Natuurlijk niet! Zoveel mensen, zoveel smaken. Daar sta ik absoluut open voor. Zoals ik al zei: kijk naar het kleine en kopieer het naar het grotere, maar pas de *tiny*-ideologie toe! Zo kun je samen met kleine bouwers je eigen unieke kleine huisje bouwen, maar zijn er ook grotere bouwers die in serie grotere, *tiny* flexwoningen realiseren voor woningcorporaties en organisaties. Het moet voor iedereen mogelijk zijn om in een *tiny* te wonen, koop of huur. Vandaar op de beurs voor

„We hopen tussen de 100 en 200 bestuurders te verwelkomen”

ieder wat wils. We hebben zelfs drijvende *tiny houses*, want water is er genoeg in Nederland.”

Volgens Daniël is er naast ideologisch *tiny* wonen ook veel behoefte aan wat luxere vormen van klein wonen, zogenoemde residentiële *tiny house*-projecten. ,,In de loop der jaren veranderen de woonwensen van mensen. Jongeren kunnen in een *tiny* woning snel starten, doorgroeien en eventueel uitbreiden naar een meer residentiële *tiny* woning en tot slot, als de kinderen de deur uit zijn, vind je het ook als mens prettiger om weer kleiner te gaan wonen met andere accenten. Daarom vind ik het belangrijk dat het voor elke leeftijdscategorie mogelijk moet zijn om een passende *tiny* te kunnen vinden. In Amerika zie je al dat er speciale ouderen-*communities* zijn met hun eigen aangepaste, prachtige *tiny* woningen. Bij elkaar, maar toch zelfstandig. Je kunt bij elkaar langs gaan en je hebt de voorzieningen dichtbij en toch ook je eigen plekje en groene stekkie. Dankzij het verplaatsbare karakter van de *tiny* woningen kunnen deze wijken meegroeien met de ontwikkelingen van het dorp of de stad.”

Het is een boodschap die Daniël met zijn stichting hoopt over te brengen op een groot aantal beleidsmakers. ,,We krijgen links en rechts veel positieve reacties over het event, maar de coronacrisis heeft het organisatorisch wel allemaal erg in de war gestuurd. Het Tiny House Congres hadden we oorspronkelijk voor mei gepland en vervolgens in juni. Ons team is nu vol enthousiasme bezig met de voorbereidingen voor 24, 25 en 26 september. We hebben groen licht gekregen van de gemeente Velsen en zijn coronaproof. Dat is veel extra werk, maar hebben gelukkig een groot terrein en een zeer grote tent. We zullen in de tent eenrichting toepassen en maximaal 4 bezoekers tegelijk per stand toestaan. Met de kaartverkoop kunnen we met tijdslots werken, zodat we een goede spreiding van het publiek kunnen realiseren. We laten maximaal 100 mensen per uur toe in de beurstent. Zo heeft iedereen gemiddeld 10 tot 25 m2 meter ruimte om zich heen. We hopen dat veel mensen die klein willen wonen naar IJmuiden komen en daarnaast ook tussen de 100 en 200 bestuurders te kunnen verwelkomen. Ik zou willen zeggen tegen elke *tiny house community*, in oprichting of bestaand, stuur je gemeentebestuurders erop af of stuur ze een uitnodiging van het event!”, aldus de THI-voorzitter, die ook op belangstelling van buiten Nederland rekent. ,,Het evenement is internationaal. We hebben al gasten van over de grote plas, Aruba, maar ja da’s nog een beetje Nederlands hè? Daarnaast verwachten we gasten uit België, Duitsland en mogelijk zelfs uit Israël, waar we ook actief zijn, want woningnood en woningschaarste is er overal en kan prachtig opgelost worden met *tiny houses*. In principe is het evenement geheel in het Nederlands, maar zal er voor de buitenlanders een headset zijn met Engels, Duits en Hebreeuws.”

Daniël wil niet dat het Tiny House Congres een eenmalig evenement wordt. ,,Afhankelijk van het succes en de vreugde die het alle deelnemers geeft, hopen we het de komende jaren te mogen organiseren. Het is een heel karwei, los nog van de crisis, maar door internationaal de verbindingen te leggen kunnen we binnen Europa van elkaar leren en doorgeven. Nu kunnen we zaaien en zien wat er over een jaar of paar jaren overal mag opkomen. Dat willen we van ganser harte steunen en stimuleren.”

TINY HOUSE ONTWERPWEDSTRIJD

De organisatie van het Tiny House Congres heeft een ontwerpwedstrijd uitgeschreven. Iedereen, van amateur tot professional, kan voor 1 september 2020 zijn originele ontwerp sturen naar info@thicongress.com. De ontwerpen worden in enkele categorieën ingedeeld en per categorie ligt er 1000 euro aan prijzengeld klaar. En mocht het ontwerp inderdaad briljant zijn, dan wordt het wellicht ook daadwerkelijk gebouwd. Zie voor meer info over het Tiny House Event de website www.thicongress.com.

KRAAMHUISJE

Het is zomer! Dat betekent blote voetjes op het gras, luieren in de hangmat, schuilen voor de storm en eten uit de moestuin. Het klinkt zo idyllisch en dat is de zomer nu eenmaal. Heel anders dan de winter, zoals je kunt lezen in mijn eerdere blogs.

Maar deze zomer is wel heel gezellig, want we hebben er een huisgenootje bij. Sinds 19 april woont er een *tiny* baby in ons *tiny house*. Ze heet Luus. En het maakt haar allemaal niet uit hoe klein we wonen, hoe we met onze watervoorraad omgaan, hoeveel er nog in de batterij zit en of de bloembollen wel opkomen. Ze is een heel tevreden meisje. Gek genoeg geeft ons dat ook veel rust. Tuurlijk, je hebt slapeloze nachten, maar je hebt maar 1 taak en dat is Luus in leven houden.

Jan-Willem heeft een mooi bedje getimmerd van hazelhout uit het bos, dat gebruiken we als *co-sleeper*. Overdag draaien we 'm om, zodat ze gezellig met ons meekijkt het huisje in. En als we buiten zijn, ligt ze bij ons in de hangmat of kijkt ze mee vanuit de wandelwieg. De rest van de tijd zit ze in ons

BLOG

NOORTJE

Noortje Veerman, alias Noortje Regeltut, heeft altijd klein gewoond. Ze is meesterlijk in ontspullen, dol op gezelligheid, leert graag van ervaringen en wil anderen op weg helpen, zoals zij samen met partner Jan-Willem doet met de Tiny House Academy.

buideltje, de draagdoek. Het is eigenlijk ideaal, want je bent altijd in contact met haar. Zij hoort en ziet ons en andersom. Daardoor herkennen we nu elk geluidje en weten we (meestal) gelijk wat ze wil. Onze kraamverzorgster was er erg over te spreken. Ze vindt het een goed idee om elk nieuw gezin de eerste weken in een *tiny house* te laten zijn, zodat je kan *cocoonen* en elkaar kan leren kennen. Dat lijkt ons een mooi volgend project. Naast mantelhuisjes, nu ook kraamhuisjes.

In mijn vorige blog schreef ik al over alle spullen die ons huis binnen sluipen, Dat houdt niet op, kan ik je vertellen, niet vanzelf. Maar stiekem zijn we er ook blij mee. We hadden nooit gedacht aan zonnehoedjes, zonnebrilletjes, speentjes, knisper-nijntjes, etc.. En eerlijk gezegd zijn die poppige jurkjes en strikjes ook erg leuk.

Inmiddels is Jan-Willem weer een beetje aan het werk: vanuit huis en de eerste klassikale lessen zijn ook al gegeven. Als hij thuis werkt, gaan Luus en ik op avontuur op het landgoed of we doen een middagdutje. Ik doe af en toe een handwasje en eens in de zoveel tijd gaan we met een flinke tas naar de wasserette. Daar maken we de dame van de wassalon erg blij mee, ze vindt het heerlijk om babykleertjes te vouwen. En zo slijten we de zomerse dagen.

Zuurstokroze tiny house *is alles wat gezin De Wit nodig heeft*

„Waarom de grens opzoeken van wat je kunt BETALEN in plaats van kopen wat je NODIG HEBT?"

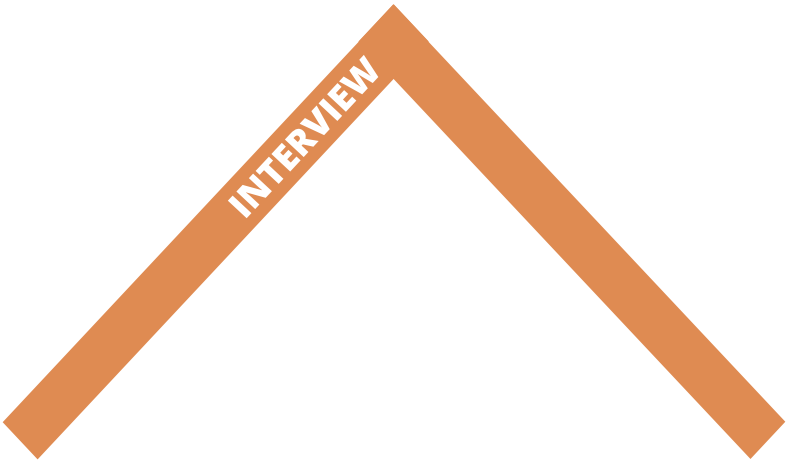

Mooi rood is niet lelijk. Dat geldt ook voor roze. Het gezin De Wit heeft hun grote doorzonwoning ingeruild voor een zuurstokroze *tiny house* in het Almeerse Oosterwold. Hoewel niet alles perfect is leeft het drietal nu wel een rustiger, betaalbaarder en natuurrijker leven.

> *Het zuurstokroze* tiny house *van het gezin De Wit is omgeven door groen.*

Op een regenachtige donderdagmorgen vraag ik Hendrik-Jan, Inge en Doris de Wit het hemd van hun lijf omtrent de knalroze *tiny* woning in ons Oosterwold. In de 34 m2 grote woonkamer is er ruimte genoeg om op gepaste afstand van elkaar te zitten. De 2 teckels, Saartje en Teuntje, liggen gemoedelijk bij ons op de bank. Op de prangende vraag hoe ze op het idee zijn gekomen om hun huisje knalroze te schilderen antwoordt Hendrik-Jan: ,,Ik wilde een kleur die opviel, vrolijk was, controversioneel en die hier in Oosterwold nog niet voorkwam. Eigenlijk was de kleurkeuze de hekkensluiter van het aanbestedingsproces en toen de aannemer vroeg welke kleur het huis moest worden zei ik: *ach, doe maar roze*." De aannemer vroeg nog of ze gedekt roze wilden, maar Inge was resoluut. ,,Ik zei: *zuurstokroze!* Ik dacht als het ons niet bevalt, kunnen we het altijd nog overschilderen." En wat vindt Doris van de kleurkeuze? ,,Uh, ik vind het wel een aparte kleur. Eerst was ik verbaasd, maar uiteindelijk vind ik het ook wel mooi zo." De buurman moest er ook even aan wennen. ,,Die moest wel even slikken toen hij van ons plan hoorde," zegt Hendrik-Jan lachend.

,,De buurman moest wel even slikken toen hij ons plan hoorde"

Door de coronamaatregelen verblijft het drietal dit voorjaar veel in hun *tiny house*, omdat ze (bijna) alles vanuit huis moeten doen. De in Rotterdam geboren Hendrik-Jan (44) werkt als fulltime redacteur bij de Gemeente Almere, Inge (48) werkt op een BSO en Doris (15) zit op het Trinitas Gymnasium. ,,Ik heb er weinig last van gehad, omdat ik me terug kon trekken in mijn eigen kamer. Verder hebben we geprobeerd elkaar te vriend te houden", grijnst Doris, die net als Inge in Almelo het levenslicht zag. ,,Nou, het gaf soms wel eens hilarische taferelen," zegt Inge. ,,Vooral wanneer Doris een online les voor school volgde, Hendrik-Jan een telefonische vergadering voerde en ik aan het werk was met de naaimachine."

> Ook buiten is het heerlijk toeven.

Hendrik-Jan heeft als *werkplaats* het bureau in de woonkamer, waar Inge ook haar naaimachine heeft staan. ,,Gelukkig kon ik af en toe vluchten door op locatie te werken en was er een uitwijkmogelijkheid voor Hendrik-Jan om naar het gemeenschappelijke gebouw te gaan." Het thuiswerken heeft volgens Hendrik-Jan niet alleen maar nadelen gehad. ,,In plaats van pauzeren op het gemeentehuis, door daar een rondje om het gebouw te lopen, kon ik deze tijd een kozijntje schilderen of wat rommelen in de tuin."

Het roze huisje is omringd door een 900 m2 grote tuin. Daarin groeien artisjokken, bessen, bramen, pruimen, appels, peren, mispels, kersen en kweeperen. Het is de bedoeling om er een voedselbos van te maken op basis van permacultuur. ,,Ja!", zegt Hendrik-Jan enthousiast. ,,Hier in Oosterwold heb ik er een nieuwe hobby bijgekregen." Bewoners van Oosterwold zijn verplicht om op 50% van hun kavel stadslandbouw te beoefenen. Voordat de familie De Wit hun *tiny* woning betrekt, bewonen ze een groot huis van zo'n 136 m2 met een 80 m2 grote tuin in de Almeerse Stedenwijk. Ten tijde van de crisis verliest Hendrik-Jan zijn baan, waardoor hij en Inge zich bewust worden van hun hoge hypotheek. Daarnaast staat het huis *onder water,* wat ervoor zorgt dat ze zich gaan verdiepen in een oplossing voor dit probleem. Geïnspireerd door het boek *Een hypotheekvrij leven* van Gerhard Hormann, besluiten Hendrik-Jan en Inge om, voor zover dat mogelijk is, extra aflossingen te doen op hun hypotheek

> Hendrik-Jan in zijn leesstoel.

> Saartje en Teuntje hebben een fraai uitzicht.

> Ook in de slaapkamer veel boeken.

teneinde goedkoper te kunnen gaan wonen.

Uitgaande van hun nieuwe *mindset,* van *wat kan ik me veroorloven* naar *wat heb ik nodig?*, besluiten ze een *tiny house* te laten bouwen in het experimentele Oosterwold. Hun nieuwe motto is dan ook *minder kopen zonder concessies te doen aan comfortabel wonen*. ,,Waarom de grens opzoeken van wat je kan betalen in plaats van kopen wat je echt nodig hebt?", is de vraag die vele anderen zich volgens Hendrik-Jan misschien ook eens zouden moeten afvragen, Het schrikbeeld van het werkloos worden heeft een positief gevolg: de woonkosten van de *tiny* woning zijn laag. Er moet wel heel veel gebeuren eer ze dit niet meer kunnen betalen.

,,In de zomer is het geweldig wonen, maar de winter valt me zwaar"

Het huis heeft een bruto vloeroppervlakte van 74 m2. De dikke geïsoleerde muren nemen zoveel ruimte in dat er uiteindelijk 62 m2 aan vloeroppervlakte overblijft. Deze is onderverdeeld in een keuken/woonkamer van 34 m2, slaapkamer van Doris 8 m2, slaapkamer Inge en Hendrik-Jan 11 m2, badkamer 5 m2 en een hal van 4 m2. Als verwarming hebben ze een kachel en voorzien bijna geheel zelf in hun energiebehoefte door middel van zonnepanelen, die zich op het dak bevinden. Voor de sport kijken ze waar ze nog meer op kunnen bezuinigen. In de winter komt de thermostaat niet hoger dan 16 graden. Om het niet te koud te krijgen heeft Inge dekbedden voor op de bank gemaakt.

In Oosterwold woon je verder van voorzieningen als winkels en scholen en dat vergt wel wat aanpassingen van de familie. Waar mogelijk wordt de fiets gepakt. Doris trapt elke schooldag zo'n 28 km heen en weer naar school en is dan minimaal zo'n 45 minuten enkele reis onderweg. ,,Als ik tegenwind heb en het regent dan wordt dat zomaar 55 minuten. In de winter is dat, omdat het dan nog donker is, niet altijd even prettig," zegt de scholier. Hendrik-Jan geniet van zijn ritjes op de fiets naar zijn werk. ,,Het enige nadeel is dat ik met een rood hoofd en wat bezweet op mijn werk aankom", zegt hij lachend. ,,De grote boodschappen doe ik gelijk vanuit mijn werk", zegt Inge, die de auto meestal meeneemt. ,,Op deze manier besparen we geld en het milieu," voegt Hendrik-Jan toe.

Toch is niet alles perfect. ,,In de zomer is het hier geweldig wonen, maar in de winter valt het me een stuk zwaarder," vertelt Hendrik-Jan openhartig. ,,Dat komt omdat hij in het vorige huis een hele zolder voor zichzelf alleen had. Daar kon hij zonder dat hij ons stoorde zijn hobby's beoefenen", zegt Inge. Haar partner knikt instemmend. ,,Ja, ik heb last van de donkere dagen. In dit huis komen ze meer op

> Met z'n drietjes aan het werk.

> Doris op de ukelele op het terras.

> Hendrik-Jan rommelt graag wat in de tuin.

> De keuken is klein maar comfortabel.

me af dan in een groter huis. Voorheen kon ik me op mijn zolder terugtrekken, waar ik dan in alle rust kon schrijven, bloggen, dichten, lezen of op mijn harmonium spelen. Omdat ik daar minder contact met de buitenwereld had, had ik er minder erg in." Ook Doris geeft toe dat ze in de winter moeilijke momenten heeft. ,,Als het regent, koud en donker is, vraag ik me wel eens af waarom we hier zijn komen wonen. Maar zodra de zomer aanbreekt ben ik die gedachte alweer vergeten", zegt de tiener, die vooral houdt van acteren, zingen, lezen, fietsen en ukelele spelen. Inge houdt van tekenen, lezen, naaien, series kijken en het houden van honden. Al die verschillende hobby's zijn wel eens lastig te combineren. ,,Als ik wil zingen, mijn moeder haar serie wil kijken en mijn vader op zijn harmonium wil spelen moeten we dat nu goed op elkaar afstemmen", vertelt Doris. ,,Voorheen was dat niet nodig." Ondanks de enorme veranderingen die het kleiner wonen en het Oosterwoldse leven met zich meebrengt, willen ze alle 3 niets anders meer. ,,Hier zie je de hele dag wat er buiten gebeurt. Daardoor voelen we ons meer verbonden met de natuur. Verder hebben we minder financiële verplichtingen. Dat alles bij elkaar is precies wat we nodig hebben", besluit Hendrik-Jan.

Ibolya Moór is onze correspondent in het experimentele Oosterwold (Almere). Iedere editie belicht zij een bijzonder woonproject in dit unieke bouwgebied. Zij heeft het bijzondere verhaal van haar Hongaarse familie in een spannend boek gegoten: *De Vloek van de Hongaarse familie Moór*, dat nu via crowdfunding verkrijgbaar is. Daarnaast deelt zij graag haar ervaringen om anderen te helpen inzien dat je je leven zelf kunt sturen. Dit doet Ibolya op sociale media en haar website via blogs, vlogs en gedichten. En zij is apetrots, dat zij als selfmade projectontwikkelaar haar eigen droomhuis heeft gebouwd.

> De achterzijde van het opvallende roze huisje in Oosterwold.

KLEIN en BETAALBAAR wonen in duur AMSTERDAM-OOST

De vraag naar klein en betaalbaar wonen groeit ook in de grote steden. Maar hoe ga je dat doen? Woningcorporatie Ymere heeft in de Amsterdamse Watergraafsmeer 124 huurwoningen laten slopen om er 330 sociale huurappartementen te bouwen. Door gebruik te maken van gemeenschappelijke ruimtes kunnen de woningen zeer compact worden ingedeeld, waardoor ze betaalbaar blijven.

De appartementen in het complex, dat de naam De Eenhoorn draagt, zijn momenteel in aanbouw en vanaf 20 juli jl. kon er worden ingeschreven op fase 2 van dit project, waar de woningen variëren van 32 tot 80 m2. Fase 1 bestaat uit 149 appartementen en wordt binnenkort al opgeleverd. Fase 2 bestaat uit 181 woningen en zijn ontworpen door Architectenbureau Heren 5. *De appartementen zijn compacter dan de standaard Nederlandse sociale huurwoning, door ruimte te sparen op onderdelen die collectief kunnen worden aangeboden. Vierkante meters worden bijvoorbeeld bespaard door geen wasmachineaansluiting in huis te maken, maar te investeren in een gemeenschappelijke wasruimte*, legt het bureau op haar website uit. *Het compacte wonen in hoge dichtheid wordt groot door te delen. In de lobby kom je thuis, in de lounge vier je je verjaardag en klussen kan in de fietsenstalling. Bijzondere aandacht gaat uit naar het interieur van de gemeenschappelijke ruimtes en de daaraan gekoppelde routing naar de woningen. Om zo het gemeenschappelijke gevoel en de zorg voor het blok te stimuleren. En om ontmoetingen en vertrouwen tussen buren te bevorderen.*

Ymere speelt zo perfect in op de groei van het aantal een- en tweepersoonshuishoudens, de wens om meer met elkaar te delen en het zo efficiënt mogelijk benutten van de schaarse bouwgrond in de stad. Doordat de woningen alle gelijkvloers zijn en een lift de bewoner naar de etages brengt, is De Eenhoorn een mooie plek voor zowel starters als ouderen. Over groen en rust hoeven de bewoners zich ook geen zorgen te maken, want in de gemeenschappelijke binnentuin en daktuin is genoeg plek om te relaxen en de omliggende straten worden autoluw. Heerlijk klein wonen in de stad dus!

© Ymere

> Impressie van een van de studio's in De Eenhoorn.

© O.R.S. Lek en Linge

> Renate Tijsterman en enkele van haar enthousiaste leerlingen.

LEERLINGEN enthousiast over ontwerpen van TINY HOUSE

Het ontwerpen van een *tiny house* is een populair thema op tal van scholen in het voortgezet onderwijs. Soms wordt er zelfs echt een *tiny house* gebouwd. Dit alles om leerlingen op een leuke manier kennis te laten maken met techniek. Schoolgemeenschap Lek en Linge in Culemborg rondde onlangs een online lessenserie *Tiny house ontwerp* af, die door de leerlingen enthousiast werd gevolgd.

Pal naast het schoolgebouw van Lek en Linge verrijst in 2021 een wijkje van 8 *tiny houses*, ontwikkeld door Architectenbureau Filip Mens en projectleider Teun van Laarhoven van de Prefabfabriek Culemborg. Het inspireerde natuurkundelerares Renate Tijsterman om haar 24 derdejaarsleerlingen van de VMBO TL een eigen *tiny house* te laten ontwerpen met het ontwerpprogramma Sketch-Up. Zij kreeg hierbij hulp van het platform Techniek Rivierenland en Tech-lokaal Maas en Waal, die zich inspannen om jongeren warm te maken voor techniek.

Vol in de coronaperiode gingen de leerlingen in mei online met deze veel minder abstracte natuurkunde-lessen aan de gang. Aan de hand van 16 video's konden zij zich in eigen tempo het ontwerpen eigen maken. Vervolgens mochten zij zelf hun eigen slaapkamer en een draaimolen tekenen in de ontwerpsoftware, waarna ze voldoende skills hadden om zich aan een *tiny house*-ontwerp te wagen.

Eind juni waren de ontwerpen klaar en presenteerden de leerlingen hun *tiny houses* in kleine groepjes aan Filip Mens en Teun van Laarhoven door hen een virtuele rondleiding te geven. De meeste leerlingen waren zeer enthousiast over het project en trots op hun eigen creatie. Het zaadje om verder te gaan met techniek is bij hen ontkiemt en wellicht ook het zaadje om zelf ooit in een klein huisje te gaan wonen!

Elke vermaakt zich prima ondanks alle maatregelen

TINY (corona) PLEASURES

Al jarenlang houd ik voor mezelf een *dankbaarheidsboekje* bij; iedere dag één regel om te schrijven waar ik dankbaar voor ben, waar ik blij van werd die dag. Ik noem het *tiny pleasures*, omdat het woord dankbaarheid nogal zware associaties op kan leveren en wat ik bedoel is juist heel klein, luchtig en leuk. Het kan iets grappigs zijn wat ik zie op één van mijn fiets- en wandeltochten, zoals een ooievaar die me zijn vangst komt laten zien of een grutto in conclaaf met 2 eenden, het geluid van stilte dat ik in me opneem als ik door het natuurgebied achter mijn huis wandel of het besef dat dit mijn achtertuin is en ik dagelijks getuige mag zijn van de mooiste natuurverschijnselen.

© Elke Rabé

© Elke Rabé

> Lekker schrijven in Spanje.

Soms zijn het vrienden die iets tegen me gezegd hebben of voor me gedaan hebben waar ik intens gelukkig van word. Het zijn ook wel eens willekeurige onbekende mensen die swingend op een fiets zitten of die ik iets grappigs hoor zeggen. Maar ook vaak genoeg is het wel iets heel groots, zoals toen ik in het vorige Klein Wonen Magazine schreef hoe dankbaar ik ben voor alle lieve reacties op mijn stuk in het nummer daarvoor en alle hulp die ik heb mogen ontvangen.

Ik heb door de jaren heen geleerd een werkwoord te verwerken in dat ene regeltje, want je kan dankbaar of blij worden van iets, maar je moet het wel eerst zelf opmerken, waarderen of doen. Je kan iets lekkers in huis hebben, maar het wordt pas een *tiny pleasure* als je er even voor gaat zitten en er dan heel bewust en intens van geniet.

Nu is het wel altijd zo dat ik juist in de periodes dat ik het eigenlijk het meest nodig heb, de goede gewoontes die het verschil maken een beetje laat versloffen. Zo ook weer in de periode van de verplaatsing van mijn huisje. Vóór de verplaatsing was ik nog een maand in Spanje om energie en zon op te doen. Ik houd van licht reizen, dus er ging zo weinig mogelijk mee. Mijn vulpen (die schrijft toch echt het lekkerst), een piepklein schrift in plaats van mijn standaard schrijfboek, een iPod (muziek is vaak een *tiny pleasure*), mijn Gore-tex trailschoenen (daar kan je alles mee) en een licht dagrugzakje om dagtochten door de bergen te kunnen maken. Dat kleine schriftje puilde uiteindelijk uit van alles wat ik er in geplakt had omdat het schriftje zelf te klein was voor alle ideeën die ik opdeed.

Ik had daar ook erg veel moeite om me te houden aan die ene regel per dag, ik ging steeds kleiner en in afkortingen schrijven om toch zoveel mogelijk kwijt te kunnen. Intens gelukkig was ik in mijn eentje in het grote bos, lunchend op de uitzichtpunten of dansend met mijn iPod over de kronkelende bergpaden, die soms nauwelijks terug te vinden waren. Vaak kwam ik op een hele dag maar een paar mensen tegen en dan voelde ik me de koning te rijk. Alsof ik die berg cadeau had gekregen.

Voor mij was de coronacrisis dan ook niet heel schokkend. Ik geef onmiddellijk toe, ik heb het heel gemakkelijk. Ik woon buiten de stad, in mijn eigen *tiny house* met natuur om me heen, geen schoolgaande kinderen, geen bejaarde ouders. De 1,5 meter afstand vind ik eerlijk gezegd zelfs heel comfortabel, al betekent het wel dat er bij mij niemand binnen kan komen, want in een klein huis red je het niet met die 1,5 meter. Gelukkig is het weer tot nu toe schitterend en kan ik als ras *tiny house*-bewoner gewoon vooral óm mijn huis leven in plaats van ín mijn huis. Toch veranderde er natuurlijk ook voor mij van alles. De bouw van mijn dak op het huisje (zie KWM 8) lag stil, maar is inmiddels bijna klaar. Ik zag niet veel mensen meer, behalve de boer en de buren. Sporten maakt een groot onderdeel uit van mijn leven dus ik miste de gezamenlijke lessen wel een beetje. Ik zit bovendien niet graag achter de laptop, dus de zoomvergaderingen zijn ook niet echt mijn favoriete bezigheid, liever fiets ik overal naar toe.

Toch zie ik vooral de voordelen. Doordat grote bezigheden stil kwamen te liggen, kwam ik weer

© Elke Rabé

> Het dak over mijn huisje is bijna af!

even terug in de *live simply*'-modus van Spanje. Het feit dat *Live Simply, Simply Live* mijn motto is wil nog niet zeggen dat dit altijd feilloos gaat. Ook ik ga er regelmatig de mist mee in. Door de plotselinge veranderingen werden veel mensen acuut en tegen wil en dank *stil* gezet. Nu is het met de coronacrisis gelukkig zo dat het ons allemaal treft, we elkaar begrijpen en er met een beetje creativiteit voor elkaar kunnen zijn. Juist die creativiteit krijgt vaak een vermelding in mijn *tiny pleasures*-lijst. Zo is de eerste online sportles waarbij we elkaar op een piepklein scherm na weken weer zien een groot feest. Er bestaan trouwens online sportlessen die juist voor *tiny house*-bewoners heel geschikt zijn, zoals *High Intensity Interval Training* (HIIT), *X-core* en *Prison workout*, waarbij je ook in een heel kleine ruimte flink kan trainen. Zelf heb ik een bed dat open in de woning hangt en achter de bedrand heb ik haken met klimsetjes hangen. Als ik die tevoorschijn haal kan ik rekstokken en andere trainingsattributen ophangen en de bedrand zelf is handig om buikspieroefeningen aan te doen, mezelf aan op te trekken of om de kop- of handstand te oefenen. Vrije muren heb ik natuurlijk niet zo veel, maar het is opvallend hoe veel ik toch nog binnen kan doen.

Ook voor werk zie ik leuke ontwikkelingen. Nu meer mensen vanuit huis werken wordt er meer online vergaderd, wat veel reistijd scheelt. In die tijd kun je nu natuurlijk tóch nog gaan fietsen of lopen, maar dan in een (natuur)gebied van je eigen keuze. De vergaderingen zijn korter en iedereen moet elkaar uit laten praten waardoor er beter geluisterd wordt, is mijn ervaring. Eén-op-één gesprekken stuur ik richting een gezamenlijke wandelvergadering op afstand. Ook dit levert vaak betere gesprekken op. Verder is er online meer gratis beschikbaar gekomen. Zo heb ik veel *webinars* gevolgd, ook als ik niet zeker wist of het me zou interesseren, de drempel is veel lager en levert leuke nieuwe kennis op. Omdat ik geen perfecte werkplek heb thuis, wissel ik steeds van plek zodat mijn houding steeds net anders is en mijn uitzicht dus ook. Ik heb een werkplek buiten gemaakt en verschillende sta-werkplekken.

Er is meer tijd om rond huis dingen mooi en in orde te maken

Ik geniet er bovendien van dat er heel veel meer mensen de natuur hebben teruggevonden, ook al betekent het voor mijzelf dat ik de natuurgebieden opeens met veel meer mensen deel en ik zelfs goed moet timen om geen file-loop te ervaren. Dat laatste heeft weer een prachtig gevolg, namelijk dat ik meerdere dauwtrap- of avondwandelingen met vriendinnen heb gemaakt, wat veel mooiere natuurervaringen oplevert dan overdag! Fantastisch vind ik ook dat de luchten zo schoon waren, de sterrenhemel door mijn dakraam zo helder en de geuren buiten zoveel frisser.

Er is ook veel meer tijd om rond huis de dingen mooi en in orde te maken, dus ik krijg de smaak van de creatieve klussen weer te pakken. En om de cirkel rond te maken: ook mijn schrijfboek komt weer steeds vaker tevoorschijn. Ik kreeg zelfs het meest ultieme verjaardagscadeau dit jaar: een door 2 vriendinnen zelf verzonnen en -getekende schrijfchallenge. Ik was oprecht ontroerd. Al jaren schreeuw ik van de dagen dat ik geen cadeaus meer wil (hooguit een belevenis) en toch krijg ik ze nog steeds. Dit is precies wat ik iedereen gun: iets handgemaakt, waar veel liefde in zit en waarmee ik

> *Mooi natuurtafereel tijdens een dauwtrapwandeling.*

© Elke Rabé

> Je eigen oven van bakstenen.

gestimuleerd word zelf weer met het juiste bezig te zijn.

Eigenlijk komt het er dus op neer dat ik erg geniet van deze tijd en voor mensen die daar wat moeite mee hebben of na maanden toch echt niet goed meer weten wat nu weer te verzinnen som ik hieronder nog even een paar van mijn projectjes op:

- **Maak** een sport/speeltuin van en om je huis om toch aan je beweging te komen; hang touwen op, span de *slackline*, hak hout, of bouw een klimwand (ik heb er 2 op mijn huisje, maar een losse wand kan natuurlijk ook). Een *tiny house* is uitermate geschikt om als speelobject te gebruiken.

- **Struin** (juist nu; iedereen is aan het opruimen) Marktplaats of de buurt af voor gratis *afval* om iets mee te maken of een trampoline om de speeltuin compleet te maken. Ga fietsen langs alle verbouwingen in de buurt; mensen gooien allerlei bouwafval weg waar je van alles van kan maken. Zo heb ik alvast een isolatiebak voor mijn gasfles gemaakt van weggegooide stukken isolatieplaat

- **Maak** een tuinhek, banken, windschermen, tafels of klimrekken van alles wat je vindt

- ...of **ruim** zelf juist **op**!

- **Maak** een flierefluitje van een vliertak, een plantenbak van een oude cakevorm, pan of vergiet, of gebruik een oude laars als vaas.

- **Zaai** bloemen voor bijen en vlinders, kruiden voor je eigen thee of voor de echte groene vingers (die ik dus niet heb): leg een moestuin aan.

- Je kan ook heel eenvoudig zelf zeep, deo en tandpasta **maken**; in veel *tiny houses* is het belangrijk dat je natuurlijke verzorgingsproducten gebruikt.

- **Bouw** je eigen oven heel simpel van 16 bakstenen (google even) en bak een pizza of cake. De Omnia-oven is hier perfect voor, maar ook voor binnen in een *tiny house* is het een aanrader; hij is kleiner en werkt beter dan een echte oven, is gemakkelijker in gebruik en schoonmaak (en staat leuk op een oud ETNA gasstel).

- **Zing, fiets, ren, huil, lach en verwonder!** Of wandel/fiets met volle bepakking in je nieuwe wandel/fietskar en picknick vaak en luister dan eens bewust naar de geluiden om je heen.

- Natuurgeluiden kun je juist nu goed **leren kennen**, de apps voor het herkennen van vogels, vogelgeluiden, eetbare planten, bomen, sterren en noem het maar op schieten als paddenstoelen uit de grond.

- **Trek** erop uit met je camera en maak bijzondere foto(-serie)s: #ikligopmijnrugenziedusdit, #doubleexposure (analoog een rolletje volschieten, dan het rolletje er opnieuw indoen en nogmaals volschieten), #360gradenpanorama (afdrukken en dan in een cirkel neerzetten als fotolijstje... lege flessen zijn ook uitstekende fotolijstjes voor *tiny houses*) of verzin zelf een #ikwoonineentinyhousedusik....

- **Stiltewandelingen** of juist 1-op-1 (1,5meter) gesprekwandelingen zijn fantastisch in deze tijd (van het jaar).

- Zo ook de **onlinecursussen** en opleidingen voor als het tóch eens minder goed weer is

- **Verzin** en maak zelf een spel, *break out room* (je *tiny house* is zeer geschikt) of challenge voor jezelf én je dierbaren.

- En **vergeet niet** een buurtkrantje, e-book, Klein Wonen Magazine of ander tijdschrift te lezen onder het genot van een heerlijk kopje zelf gezette koffie (Moyee blijft een eerlijke aanrader!).

- Of **hang** je hangmat op en doe gewoon eens helemaal niks (daar ben ik ook niet zo goed in, want juist dan ontstaan de beste ideeën... maar tóch het streven waard).

Kortom, **ENJOY** je *tiny* (corona) *pleasures*!

Onder het motto MY Tiny HomE - Live Simply (MYTHELS) bouwt Elke in 2017 haar eigen huisje. Nu is MYTHELS 2.1 er en woont zij heerlijk in het groen. Voor Klein Wonen Magazine belicht zij op haar eigen wijze het fenomeen klein wonen.

BUILD YOUR OWN FREEDOM
TINYHOUSE STORE

Ontdek de Tiny House Calculator

- Tiny Houses
- Off-grid oplossingen
- Eco-bouwmaterialen
- Informatie
- En nog veel meer

www.tinyhouse-store.nl

TINY HOUSE ACADEMY

KLIK HIER!

Leer ontwerpen en bouw je eigen woning

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

NIEUW! boek

KLEINER WONEN EN LEVEN: GEEN HYPE MAAR TREND

20 voorbeelden met uitgebreide beschrijvingen en foto's

- WERELDWIJD UNIEKE PROJECTEN
- VAN TINY HOUSES TOT DRAAIENDE TUINKANTOORTJES
- VAN STROBLOKHUISJES TOT VERSCHOLEN BOOMHUTTEN
- MOOIE VERHALEN OVER BOUWWIJZE EN GEBRUIK
- PRACHTIG BEELDMATERIAAL EN LINKS NAAR VERHELDERENDE VIDEO'S

U kunt dit boek bestellen op www.bouwtotaal.nl/slim-ruimtegebruik-2

SLIM RUIMTE-GEBRUIK2

Ook verkrijgbaar als e-book

Ons 'Finding A Better Way To Live'-project is afgerond, maar je kunt onze vlogs en blogs uiteraard nog steeds bekijken en lezen op onze website. Zo kun je inspiratie opdoen over hoe jij beter zou willen leven. Wij broeden weer op nieuwe plannen om ons leven te verrijken. Houd ons in de gaten en als je onze inspanningen om dit alles met jullie te delen waarderen, dan is het fantastisch als je ons wilt steunen!

Steun ons door een stokbroodje te doneren.

KLIK HIER

FINDING A BETTER WAY TO LIVE

www.findingabetterwaytolive.com/support-us

APPEN
met FRIEDA

Frieda zit door de coronacrisis nog steeds in Nederland te wachten totdat zij weer naar haar geliefde USA mag afreizen. Dat betekent overigens niet dat zij stil zit. Ze is op afstand druk genoeg met haar *tiny house*-bezigheden in de Verenigde Staten. Dus voldoende stof om weer even lekker bij te appen.

Hoi Frieda! Hoe is het? Nog steeds in NL, neem ik aan?

Hier gaat het goed. Ik ben inderdaad in Nederland. Ik zou 2 april naar de USA vliegen, maar dat ging niet door. Ik zit hier op een goede plek, waar ik kan blijven zolang nodig. Ik heb mijn groene vingers hun gang laten gaan en heb op het moment een klein stukje tuin in het schooltuintjescomplex waar mijn zus de juf van is. Het is 2 bij 3 en het barst uit haar voegen! Heerlijk!

Nog nieuws uit de VS?

Het *small living*-project in Amerika waar ik bij betrokken ben heeft vertraging opgelopen, maar gaat vooralsnog gewoon door. De doorstart daarvan én de mogelijkheid om weer te kunnen reizen zullen waarschijnlijk gelijk opgaan. Leuk project trouwens. Middenin de *Rockies* op 3 km hoogte, in Fairplay om precies te zijn.

Wow! Klinkt super. Wat is het precies voor een project?

Het is een soort community, waarbij de term community ruim gezien moet worden. De buren weten van elkaars bestaan, van huizen, vakantiewoningen en plekken voor een *RV* (camper) of een *THOW* (*Tiny House On Wheels*) om te kunnen staan.

Mooi divers dus. Hoe ben je daar zo betrokken bij geraakt?

In 2015, na mijn bezoek aan de Tiny House Jamboree in Colorado Springs, raakte ik verknocht aan de USA en ben gaan kijken naar de mogelijkheid voor het bouwen van een *tiny house (TH)* in de USA, met een fabriek. Maar ook daar in de USA, waar zet je het neer? Door mijn contacten leerde ik over deze community. Een kleine stukje land, in de bergen, niet alleen, *TH* vriendelijk. Ik ben me daarin gaan verdiepen. Mijn *TH*-contact had in de *Village* (het heet Whispering Aspen Village) geïnvesteerd en ruim 30 *RV lots* gekocht. Het doel was om deze op te knappen, af te maken, en beschikbaar te stellen voor *THOWs*.

Van het een kwam het ander en door mijn eigen interesse en mijn netwerk in de *TH movement*, werd ik degene die op afstand huurders ging zoeken voor de beschikbare plekken. En een *caretaker*, met een *DIY THOW*. Op het moment dat het zover was werden ze in de verkoop gezet, de stukjes land. Ik ben daarbij gaan helpen. Had geen idee of dat zou werken met een oceaan ertussen (ik kan niet werken als ik daar ben dus heb dat opgepakt als ik in Nederland was) en een tijdsverschil. Ik ben het gewoon gaan doen!

That's the spirit! En hoe pakte dat uit?

Uiteindelijk heb ik het overgrote deel (85%!) via mijn netwerk kunnen verkopen! Ik mag wel mensen ontmoeten, netwerken en plaatsen bezoeken, dus ik ben er vaak geweest.

Het is uiteindelijk een mix geworden van seizoenwerkers met een *RV* of een *THOW*. Op een gegeven moment was de helft van de beschikbare plekken voorzien van een *THOW*! Ik vind het tof dat ik daar, met mijn op afstand beperkte middelen, een bijdrage aan heb kunnen leveren!

Ben benieuwd hoe het er daar uitziet. Heb je fotootjes?

Zeker!

Het deel van de *Village* waar de *THOWs* mogen staan heeft een groot nadeel. Officieel mogen ze er maar 6 maanden per jaar wonen. Dat mag dan verdeeld worden over het hele jaar, maar permanente bewoning is niet toegestaan.

Dit is echter nagenoeg niet te controleren. De gemeente ziet het daarom gelukkig door de vingers en doet er niets aan. Terwijl ze weten dat er meerderen zijn die er echt wonen, in een *RV* of een *THOW*.

Gezien de verkoopcijfers hebben mensen blijkbaar wel vertrouwen in dit gedoogbeleid. Zijn er al uitbreidingsplannen?

Deze stukjes land voor *THOWs* zijn nu allemaal verkocht. Dezelfde ontwikkelaar heeft er nu een nieuw stuk naast bijgekocht. Het was ooit al de bedoeling dit te ontwikkelen dus veel papierwerk (bestemmingsplan etc.). is reeds gedaan. Er moet echter evengoed nog ontzettend veel gebeuren vooraf, maar daar ben ik nu dus ook bij betrokken. Dit worden *Park Models* van maximaal 399 *sqft* (37 m2). Dat valt daarmee ook nog binnen de terminologie van een *TH* in de USA.

Wel erg leuk om mee bezig te zijn, niet?

Zeker. Dit is ook wat mij straks verder te wachten staat; werken aan dit project. Ik heb inmiddels alweer een hele wachtlijst van geïnteresseerden. Er komen ongeveer 45-50 huisjes. Ik denk daarnaast mee met de design van de huisjes, de lay-out van het project en daarmee co-creëer ik meer klein wonen-mogelijkheden! Het meedenken klinkt erg leuk, maar kan ook gebakken lucht zijn. Tegendeel is waar! Ontwikkelaars en investeerders kunnen vaak niet relateren aan de behoefte van mensen die graag kleiner willen wonen. Dat niet relateren vertaalt zich dan vervolgens bijvoorbeeld in onpraktische indelingen van de huisjes. Daar zit mijn meerwaarde in.

Overigens, wat zijn *Park Models* exact?

Park Models zijn de USA-equivalent van vakantiewoningen. En die zullen er zeer waarschijnlijk ook wel zijn, in de *Village*, mensen die er inderdaad niet permanent in wonen en het gebruiken als hun *mountain retreat*. Er zit een groot populair skigebied vlakbij, Breckenridge. In de zomer zijn er veel outdoor activiteiten mogelijk zoals *fly fishing*, off *road riding*, wandelen, mountainbiken etc.. Als zij er niet zijn kunnen en mogen ze het verhuren. Dit is vaak voor lange duur en seizoenwerkers maken daar weer gebruik van.

Toch jammer dat er ook in de VS zo lastig wordt gedaan over permanente bewoning op dergelijke complexen.

We hebben ons best gedaan de permanente bewoning aan te kaarten en officieel toe te laten staan door de gemeente, niet alleen in deze units, maar ook in de rest van de *Village*. Helaas is dat niet gelukt. We snappen dit nog steeds niet omdat het, gezien de economische situatie in het gebied, het meest logisch is en ook broodnodig. Maar, ondanks dat permanente bewoning niet is toegestaan, officieel, zal er op dezelfde wijze gehandeld worden: door de vingers zien.

Hier in Nederland vond ik het prachtig nieuws dat vakantieparken soepeler zijn m.b.t. permanent wonen (*yes yes yes yes*). Ik ken de details niet, maar dat mag van mij, het gebruik van vakantiewoningen voor permanente bewoning. In deze markt van krapte moet daar echt naar gekeken worden. Dat wordt nu dus gedaan.

Ik hoorde het ook, maar volgens mij is het niet echt een doorbraak. Meer een tijdelijk gedoogbeleid tijdens de coronacrisis. Maar misschien wel een opmaat! Hoe zie jij dat anders wonen op vakantieparken voor je?

Ik heb altijd gehoopt dat ze het bewonen van vakantiehuisjes officieel toe zouden staan. Ik vond het een rare beweging in 2012 en tegenstrijdig met problematiek in de maatschappij van tekorten op de woningmarkt. Het was toen bij veel gemeenten een actief onderwerp en er werd afgesproken dat er meer gehandhaafd zou gaan worden op permanente bewoning. Gedogen is ook slechts een stap. Arnhem heeft dit bijvoorbeeld gedaan maar gedogen is niet hetzelfde als legaliseren. Bij een gedoogbeleid ben je als huurder van een dergelijke woning slecht beschermd. Door de coronacrisis begrijp ik dat er weer beweging inzit en dat daarmee de discussie opnieuw is aangezwengeld. Dat lijkt me een goed plan!

Dus toch gaan voor legaliseren?

Ik snap dat legaliseren lastig is. In Amerika gelden er bijvoorbeeld andere bouwbesluiten voor recreatiewoningen dan voor huizen geschikt voor permanente bewoning. Dat zou je bij nieuwe parken op kunnen lossen door te voldoen aan beiden.

De fabriek waar ik mee werk kan dat. Voor bestaande vakantieparken in Nederland weet ik niet wat er nodig is om ze geschikt te krijgen voor permanente bewoning.

Hoe wordt dat in de VS aangepakt?

In Amerika hebben ze dit probleem op sommige plekken opgelost door het bestemmingsplan te wijzigen en daarin toe te staan dat permante bewoning in vakantiewoningen of *DIY THOWs* kan, mits het dan voldoet aan bouwbesluit voor dergelijke woning én voldoet aan de veiligheidseisen van de staat of gemeente.

Maar als huisjes op een vakantiepark permanent worden bewoond is het toch geen vakantiepark meer? (Devil's advocate ;-))

Weet je wat nou leuk is. Ik weet dat er vakantieparken zijn die problemen hebben zoals bijvoorbeeld hoog drugsgebruik. (Maar er zijn ook veel voorbeelden waar het goed gaat.) In de *Village* is het een mix. Weliswaar gedoogde permanente bewoning, maar het gebeurt. De bewoners en gebruikers zijn daar juist positief over. Voor zij die het als *second home* gebruiken weten dat er altijd bewoners op het park zijn. Als er iets vreemds is weten ze elkaar ook te vinden. Er is zorg. De bewoners vinden het op hun beurt leuk dat er af en toe vakantiegangers komen.

Bij een *RV* park verderop in de *Rockies* heeft een andere gemeente nu officieel toegestaan dat een paar plekken gebruikt kunnen worden voor permanente bewoning. Dat zou je ook kunnen doen. Dan blijft het een vakantiepark én wordt er meer gedaan aan de krapte op de woningmarkt.

Dus bestemmingsplan aanpassen of het Bouwbesluit. Voorkeur?

In Amerika, absoluut bestemmingsplan. Dat is naar mijn mening de kortste slag. Dat is de plek waar de manier van wonen in is beschreven. Bestemmingsplan wijzigen is dan de kortste slag. Dit gaan we daar wel of niet doen en op die manier. *Tadaaa!* En als de situatie in Nederland op dit gebied vergelijkbaar is met Amerika, dan zou ik ook zeggen: gaan!

FLOAT, FLOAT ON

Tekst & illustratie: Marcel van Mierlo

Nederland is een waterland en veel Nederlanders zijn watermensen. We gaan graag naar zee of een dagje recreëren in een mooi plassengebied, waarvan we er zoveel hebben. En wonen aan of op het water klinkt voor velen als het mooiste wat er is. Dan kan een tiny waterwoning een perfecte oplossing bieden. We duiken in de wereld van vernieuwende kleine woningen, die kunnen drijven.

Heidi-Ho Amerika
Amerikanen leven graag vrij en verblijven graag in de natuur om te varen of te vissen in stromend water. Heidi-Ho uit Lake Mohave in Arizona is een *tiny house* dat kan rijden, maar ook geschikt is om mee te varen met gebruik van een pontonboot. Naast een keuken en badkamer met composttoilet, vind je in dit huisje een

© Heidi-Ho

© Heidi-Ho

© Heidi-Ho

© Heidi-Ho

© Heidi-Ho

wooneetkamer met zitbanken, die eenvoudig zijn om te bouwen tot een tweepersoonsbed. De achterwand kan je helemaal openklappen en op het dek tref je ook nog een luxe buitendouche aan.

De Heidi-Ho heeft een zonnepaneel van 175 watt op het dak. Dit paneel is op batterijen aangesloten. Andere opvallende kenmerken zijn een grijswatertank en een elektrische boiler. Een verwarming op propaan kan worden gebruikt om de ruimte te verwarmen.
Bron: Adam Williams, New Atlas

Finch Floating Homes
Pieter Ham doet via TU Delft Global Initiative promotieonderzoek naar drijvend wonen. Samen met Jurrian Knijtijzer, managing director en oprichter van Finch Buildings, en Joran van Schaik heeft hij Finch Floating Homes opgericht. Het eerste prototype drijvend huis hebben ze gebouwd voor Manilla Bay in de Filipijnen. Doel van TU Delft Global Initiative is om technische kennis zo goed mogelijk in te zetten in ontwikkelingslanden.

De drijvende fundering bestaat uit gerecyclede plastic vaten in combinatie met een constructie van hernieuwbare materialen, voornamelijk hout. Verder bestaat het ontwerp uit kleinere bouwelementen, die lokaal worden geprefabriceerd. Bijzonder zijn de openingen in de gevels en het dak, die het gebouw voorzien van daglicht en natuurlijke ventilatie. De dakranden boven de openingen beschermen het gebouw tegen direct zonlicht en zware regenval. Alle openingen en dakranden kunnen worden gesloten om een luchtdicht gebouw te creëren tijdens sterke tyfoonwinden.

© Forbes Massie / Turner.Works

© Finch Floating Homes

Engelse amfibie woningen
Ook Engelsen hebben een intense relatie met water. Maar naast de charme van wonen aan het water zien ze ook wel risico's. „Overstroming is een wereldwijd probleem", zegt Turner.Works op haar website. „Bescherming van de risicogebieden met top-down landschapsmaatregelen zoals beschermingsmuren is vaak duur." Turner.Works is ervan overtuigd

© Forbes Massie / Turner.Works

© Forbes Massie / Turner.Works

dat de oplossing ligt in het aanpakken van de klimaatverandering en wil woningen maken, die CO2 neutraal en zelfvoorzienend zijn. „Ons duurzame ontwerp voor lichtgewicht huizen kan worden gefundeerd op verschillende manieren, waaronder zelfs een drijvend ponton.” Voor hun klant Paper House hebben ze een architectonisch aansprekend voorbeeld gebouwd.

Een ander bijzonder Engels voorbeeld van een waterwoning is het amfibiehuis van Baca Architects in Marlow, Buckinghamshire. Het gebouw heeft de uitstraling van een gewoon huis en sluit aan op de omliggende tuin, maar ondertussen rijst en daalt de woning met de getijden. Gegarandeerd nooit natte voeten. Meer informatie vind je in deze video: >

Maar de echt baanbrekende ontwerpen dateren van halverwege vorige eeuw. Al in 1955 lijkt het de Engelsen mooi om met een caravan te gaan varen. Bekijk deze nostalgische video over de vindingrijkheid van de Britten: >

En in 1968 lanceren ze een nog veel aparter varend huisje, verbaas je over deze modern amphibious caravan: >

Nog meer voorbeelden
Nautilus uit Duitsland maakt moderne woonboten met aandrijving vanaf 16 m2.

Tiny Floats uit Nederland geeft ook een nieuwe dimensie aan het begrip woonboot. Dieuwe Wierema: „We bouwen een duoboot voor 2 zelfstandige gebruikers, 2 x 30 m2 vloeroppervlak met gedeelde voorzieningen. En een kas op het dak is ook al gerealiseerd.”

In deze video zie je hele speciale huisjes, die je op het water én op het land kan bewonen: >

© Nautilus

© Tiny Floats

Marcel van Mierlo is bouwkundig ingenieur met een passie voor kleine gebouwen, zeilen en bijen. Blogt regelmatig over bouwsels, die je zo in je achtertuin zou kunnen zetten. op zijn blogpagina Leven in Tuinen. Tevens schrijver van de boeken Slim Ruimtegebruik 1 & 2 en Finny & Bob Ontdekken Europa, met zelf getekende illustraties!

Huisje van Peter en Marie Cox is klaar, nu nog een plekje

„DENEMARKEN is LASTIGSTE land in EUROPA voor TINY HOUSES"

INTERVIEW

Als kitesurfleraar ervaart Peter Cox al een redelijk vrij leven, maar hij wil meer. De Deen wil dat vooral bereiken met minder. Hij droomt van een hypotheekvrij bestaan en zijn tijd besteden aan zaken die hij interessant en zinvol vindt. Zijn eerste stappen zijn een minimalistisch leven en een *tiny house*, maar dat valt niet mee in het strikt gereguleerde Scandinavische land. ,,In heel Europa durf ik te stellen dat Denemarken het lastigste land is voor *tiny houses*", aldus de 27-jarige pionier, die met zijn website Thriving Willow de behoefte aan *tiny houses* Europees meer onder de aandacht wil brengen.

© Peter Cox

> *Marie en Peter trots voor hun zelfgebouwde* tiny house.

Op zijn Engelstalige website *Thriving Willow* schrijft Peter Cox veel over een schuldenvrij leven.
Het is voor hem en zijn vrouw Marie een grote voorwaarde voor een gelukkig leven. ,,Tijdens onze huwelijksreis reisden we 5 maanden door Azië en ontdekten we op welke waarden we ons wilden gaan focussen als we terug waren in Denemarken. Veel vrienden zijn begonnen met fulltime banen, het kopen van een huis en het aangaan van leningen. Wij willen de zekerheid dat we meer tijd voor elkaar hebben. Nu en de vele komende jaren. We willen de vrijheid hebben om onze alternatieve leefwijze erop na te houden en dat kan door minimalistisch te leven. We hopen zo ons doel om de mogelijkheid te hebben een meer vervuld leven te leiden te vergroten, ongeacht het inkomen dat we hebben. Ik zet graag geld opzij om te sparen en kan maar slecht begrijpen waarom iemand rente wil betalen aan een ander om nu direct iets te kopen. Ik voel mij vrij en opgetogen om te kunnen zeggen dat alles wat ik bezit ook echt van mij is. Daarom wil ik een schuldenvrij leven blijven najagen. Het creëren van deze mogelijkheden wil ik graag met anderen delen op mijn website.”

,,Wij willen de zekerheid dat we meer tijd voor elkaar hebben”

Bij het najagen van die droom is een *tiny house* de favoriete manier van Peter om dit te bereiken. ,,Als wij mensen meer ruimte hebben zijn we geneigd deze ook met iets te vullen. Dat is tenminste mijn ervaring. In de meeste gevallen is meer woonruimte een optie en geen essentiële behoefte. De meeste mensen in Europa hebben de mogelijkheid een huis te kopen met een flink aantal vierkante meters, maar als ze zich zouden afvragen of deze extra vierkante meters een noodzaak of luxe zijn, durf ik te wedden dat de meerderheid met *luxe* zal antwoorden. Klein wonen is voor mij en Marie een manier om de hoeveelheid woonruimte die we hebben te minimaliseren en te beheersen. Door de controle over de benodigde ruimte te houden kom je tot lagere rekeningen, hoef je minder spullen te hebben en krijg je het gevoel van meer vrijheid voor wat je zelf waardevol vindt. Voor sommigen kan dat al een hoekje in huis om te lezen zijn, maar ik wil graag meer vrijheid hebben om te kiezen waar ik mijn tijd aan besteed. Ik wil niet noodzakelijkerwijze naar mijn werk moeten enkel en alleen om de rekeningen te kunnen betalen. Er is een groot verschil in mogen werken en moeten werken. Hopelijk houden wij de vrijheid om te werken om te leven en niet andersom. En dat we tijd hebben voor elkaar en familie en vrienden. Het wonen in een *tiny house* is hopelijk

© Peter Cox

> *Het tiny house van Marie en Peter in aanbouw.*

een goede stap op onze reis naar onze kernwaarden."

In het najaar van 2019 tikken Peter en Marie op de Deens variant van Marktplaats een oude boottrailer met een bijzondere historie op de kop om hun *tiny house* op te bouwen. ,,Deze trailer heeft 15 jaar lang in de winters een boot van 10.000 kilo gedragen. We hadden veel geluk zoiets te vinden met maar zo weinig roest na al die tijd. En dat voor 1.500 euro! Het gevaarte weegt zelf al meer dan 1.000 kilo en is volgens de verkoper gemaakt door de beste smid van Tunesië. Wat een verhaal!", vertelt Peter met een brede grijns.

© Peter Cox

> *De oude boottrailer van Tunesische makelij.*

Vanaf november neemt het Deense paar enkele maanden vrij en werkt keihard aan de bouw van hun nieuwe huisje van 24 m2. Ze kiezen voor grote ramen om te profiteren van de zonnewarmte en het buitengevoel en gebruiken vooral duurzame materialen. ,,We hebben de sprong gewaagd om het helemaal zelf te bouwen, maar wel met een ervaren gids aan de zijlijn. We zijn in contact gekomen met iemand met veel bouwervaring. We hebben zijn expertise, gereedschap en begeleiding ingehuurd."

Inmiddels wordt de laatste hand gelegd aan het *tiny house* en kunnen Peter en Marie niet wachten om hun al even kleine appartementje in het centrum van Kopenhagen definitief achter zich te laten. Een nieuwe woonlocatie hebben zij nog niet. ,,We moeten eerst kijken waar we kunnen gaan werken, dus we weten nog niet precies waar we op zoek moeten gaan naar een perfecte plek voor ons piepkleine huisje", aldus de in *sport en wetenschap* afgestudeerde Deen, die weet dat het niet gemakkelijk zal worden. ,,Denemarken is een land met hele strikte regels als het gaat om *tiny houses*. We lopen ver achter bij Nederland en andere nabij gelegen landen. Ik durf te stellen dat het in Denemarken het lastigst is in heel Europa om in een *tiny house* te wonen. Aan de andere kant is de *tiny house* beweging hier verrassend genoeg heel populair, maar de regels blokkeren de ontwikkeling van de beweging. Vooral het voldoen aan alle bouwregels is een enorme uitdaging als je een *tiny house* wilt bouwen dat meer dan 6 weken achtereen op dezelfde plek staat. Dan gaat het om de dikte van de wanden, het verplichte aantal deuren tussen verschillende ruimtes, de minimale halruimte en veel en veel meer."

,,Denemarken is een land met hele strikte regels als het gaat om *tiny houses*"

© Peter Cox

> *Marie en Peter ook blij tijdens de bouw van hun* tiny house.

Een woonplek vinden voor het gehele jaar is in het land der Vikingen ook erg moeilijk. ,,Er wonen dan ook nog maar heel weinig Denen in een *tiny house*. Zij houden zich een beetje gedeisd, omdat ze vaak niet helemaal volgens de regels leven. Sommigen hebben een oud vervallen huis gekocht

BEKIJK HIER HET ITEM VAN PETER EN MARIE OP DE DEENSE TV

© Peter Cox

> *Peter* in zijn hangmat..

© Peter Cox

Thriving Willow

Naast veel tips om een schuldenvrij leven te leiden biedt Peter Cox op zijn website *Thriving Willow* ook het volledige kostenplaatje van de bouw van zijn eigen *tiny house* aan. Leuk om in te kijken. Daarnaast heeft hij een serie verhalen gestart over *tiny house*-bewoners en –betrokkenen in Europa met onder meer interviews in Slowakije, Zweden, Noorwegen en Roemenië. Ook Nederland is vertegenwoordigd. Er is een interview met Marjolein Jonker en onze hoofdredacteur Raymond Kool viel de eer ten beurt deze serie af te trappen. Check zijn interview **hier**.

en daar hun *tiny house* naast geparkeerd onder het mom van tijdelijke woning tijdens de renovatie van het hoofdverblijf. Of ze hebben een stuk land van een particulier gehuurd, maar ook dat is niet helemaal legaal. In deze gevallen moet ik dus een stuk land met een oud huis kopen naast mijn tiny house of ik betaal huur en heb geen eigen land. Dit geeft mij niet het juiste *tiny house*-gevoel. De enige legale manier om een *tiny house* te hebben op dit moment is door deze slechts een deel van het jaar te bewonen. Hopelijk verandert dit snel. Door onze openheid over onze bouw op *Thriving Willow* willen we laten zien dat er mensen zijn die graag heel klein willen wonen. Door het schrijven van blogs willen we het bewustzijn van de hoeveelheid interesse in deze woonvorm vergroten en kunnen we hopelijk een aanzet geven tot nieuwe bouwregels speciaal voor *tiny houses*, want die zijn er momenteel niet. Wat gek is als je bedenkt hoe duurzaam en milieuvriendelijk *tiny houses* zijn."

© Peter Cox

> *De keuken en trap naar de slaaploft.*

Met *Thriving Willow* beperkt Peter zich niet alleen tot Denemarken. Hij wil zijn boodschap Europees verspreiden. ,,Toen ik onze plannen met anderen besprak, merkte ik dat er veel belangstelling is in de voordelen van klein wonen. Dit kan een enorme impact hebben op de wereld over 10 tot 20 jaar. Het is een alternatieve manier van leven, waardoor het voor veel mensen een onzeker pad is, maar dit is toevallig de wijze waarop ik wil leven. Hopelijk kan het delen van mijn ervaringen, en die van anderen, mensen inspireren meer minimalistisch te gaan leven. Op een manier die bij hen past. Heel klein wonen is niet voor iedereen weggelegd, maar zelfs een verkleining van 20, 30 of 50% kan een enorme impact hebben op je maandelijkse rekeningen en andere uitgaven. Zo kun je misschien een baan van 75% nemen in plaats van een fulltime job. Door mij ook op de ontwikkelingen in andere Europese landen te richten kan Denemarken wellicht worden geïnspireerd en beïnvloed om soepelere regels voor *tiny houses* op te stellen. Dat hoop ik met verhalen op *Thriving Willow* te bereiken.'"

Omkijken naar elkaar

Plotseling woonde iedereen kleiner! Geen bewuste keuze, geen droom, maar een pandemie was de aanleiding. Ieders leven op z'n kop, andere taal en andere prioriteiten van politiek, gezondheidszorg en bedrijfsleven. Als LaCoTA gebruiken wij al sinds onze oprichting de slogan *Samen doen en omkijken naar elkaar*. En plots, het *omkijken naar elkaar* werd door iedereen omarmd. Tot in de tv-reclames aan toe.

© Gerd Altmann

© Benjamin Alexander

Klein wonen heeft een extra dimensie gekregen. Niet alleen het aantal vierkante meters leefruimte telt. Maar ook een andere leefstijl, *bewuste keuzes maken* verheffen tot dagelijkse praktijk. Leren leven in het nu. De aanleiding was niet leuk en vooral verdrietig als in deze tijd familieleden of kennissen overleden zijn. We zijn gedwongen om bewuster te leven. Geen spontane knuffels, maar opletten op de 1,5 meter. Bewust kiezen of je de deur uit moet en mag. Intelligent leven in een *lockdown*-omgeving.

Oudere en kwetsbare buurtgenoten zaten nog meer dan gebruikelijk opgesloten achter de geraniums. Iedereen werd daarop gewezen en dus gingen we *omkijken naar elkaar*. Zoomen werd een werkwoord en Skypen en andere vormen van beeldbellen werden afgestoft. De Rijksoverheid deelde in ongeveer één weekend in april voor 23 miljoen uit aan zorgaanbieders om beeldbellen en *e-health* te stimuleren. Was dit een erkenning van de visie van LaCoTA of een ongecontroleerde sprong in het diepe van de Rijksoverheid? De tijd zal het leren maar vanaf nu zal *virtueel leven en wonen* net als *klein wonen* een nieuwe dimensie krijgen. Niet het aantal vierkante meters leefruimte telt. Het komt erop aan bewuste keuzes te maken, leren omgaan met comfortabele ondersteunende techniek voor virtueel wonen. Je sociale media gebruiken om in de buurt om te kijken naar elkaar. Of om op afstand het aantal contactmomenten met zorgbehoevende familieleden en kennissen te vergroten.

Er is LaCoTA vaak tegengeworpen dat techniek ten koste gaat van *echt* contact. Inmiddels gaat dat beeld kantelen. Domotica moet gemakkelijk gemaakt worden en ondersteunend zijn aan *echt* contact. En als *echt* contact in een 1,5 meter samenleving moeilijker te organiseren is dan is virtueel contact een welkome ondersteuning. Om eerlijk te zijn: ook voor het coronatijdperk telde Nederland al heel veel eenzame mensen. Ongeveer 30% van de Nederlanders is eenzaam. Van deze eenzamen is ongeveer 20% matig eenzaam en 10% sterk eenzaam. Omgerekend naar de volwassen bevolking is dat iets meer dan 1 miljoen sterk eenzame mensen! Laten we elkaar niet wijsmaken dat we gewoonlijk genoeg naar elkaar omkijken in familieverband of op buurtniveau.
Meer lezen over Gemeenschappelijk Wonen en Virtuele Woongemeenschappen? Klik dan hier >>
Actueler dan ooit!

Wim G. Kromwijk belicht iedere editie een aspect van Anders, Actief en Comfortabel Wonen in een kleine woning. Wim is directeur van LaCoTA, een inkoopcoöperatie op het gebied van anders, actief en duurzaam wonen. Kernbegrippen daarbij zijn buurgemeenschappen, participatie, veiligheid, personenalarmering, domotica, (digitale) mantelzorg, WMO en het opzetten van een open standaard voor een landelijk werkend mantelzorgprogramma. Dit alles om met moderne slimme thuistechnologie langer comfortabel thuis te kunnen blijven wonen. LaCoTA geeft op haar website en in haar nieuwsbrief veel informatie over mantelzorgwoningen, gemeenschappelijk wonen en comfortabel wonen. Wie een vraag heeft aan Wim kan hem mailen.

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

CHEZ MARGO
handmade items

SCHROEFFUNDERING

KLEIN WONEN MAGAZINE SPECIAL

Ideaal voor
tiny houses

ACHTERGROND

Innovator
Klaus Krinner

INTERVIEW

Schroefpalen in
alle soorten

INFORMATIEF

© Snelfunderen

> Deze mantelzorgwoning rust solide op schroefpalen.

Snel, herbruikbaar en milieuvriendelijk alternatief voor beton

SCHROEFFUNDERING ideaal voor *TINY HOUSES*

Een goede fundering is ook voor je *tiny house* natuurlijk van groot belang. Ook als je maar enkele jaren op je plekje mag blijven staan, want je wilt natuurlijk niet dat na een jaar de piepers van je aanrecht rollen. Beton storten of heien is de traditionele funderingstechniek, maar niet bepaald duurzaam. Een schroeffundering brengt minimale schade aan de bodem toe, gaat een leven lang mee, is in een dag aangelegd, direct bebouwbaar en kun je later gewoon weer meenemen naar een nieuw stekje. Het lijkt de ideale fundering voor *tiny houses*.

Schroeffundering zie je al jaren in de tuinwereld voor parasols, vlaggenmasten, houten terrassen en tuinhuisjes, maar tegenwoordig worden schroefpalen ook steeds vaker gebruikt voor zonnepanelen, overkappingen, aan- en uitbouwen, loodsen en complete woningen.

© Snelfunderen

> De schoefpalen zitten erin, bouwen maar!

Dus ook voor *tiny houses*, mantelzorgwoningen, modulaire woningen en containerwoningen. Net als bij spijkeren of schroeven in hout geldt dat schroeven in de bodem een steviger fundament oplevert dan het heien van palen. Ook is schroeffundering over het algemeen goedkoper dan een traditionele fundering en een stuk sneller gerealiseerd, maar vooral het duurzame karakter zorgt voor de enorme vlucht van de schroeffundering. Zo laat ProRail haar spoorwegen voor het merendeel door schroefpalen ondersteunen, omdat na eigen onderzoek bleek dat dit tot 66% duurzamer is dan een betonfundering.

Sven van Meeteren van Snelfunderen beaamt deze trend. ,,Het is een efficiënte, snelle en flexibele manier van funderen. Tegenwoordig wordt het belang van circulair bouwen steeds vaker onderschreven. De samenleving eist in toenemende mate dat bouwconstructies minder vervuilend zijn voor het milieu. Het merendeel van de paalfunderingssystemen is gebaseerd op beton, dat een hoge milieubelasting heeft door bijvoorbeeld de relatief hoge CO2-uitstoot bij de productie en de *downcycling* na de levenscyclus." Daar waar beton wordt gerecycled als wegfundatie of als betongranulaat voor nieuw beton, is schroeffundering volledig herbruikbaar voor hetzelfde doel. Daarnaast verdringen schroefpalen de grond niet, waardoor de grondstructuur in tact blijft. En dat is nog niet alles op gebied van duurzaamheid, merkt Sven op. ,,Een schroeffundering wordt tevens trillingvrij aangebracht, zonder graven en zonder beton. Hierdoor breng je geen schade toe aan de natuurlijke omgeving. En het is dus even gemakkelijk weer te verwijderen. Ook de logistieke belasting van een schroeffundering is zeer beperkt. Een gemiddelde fundering voor een kleine woning kan in een personenauto worden vervoerd."

Een schroeffundering bestaat uit een aantal schroefpalen, die er uitzien als enorme houtschroeven, waarop het frame van je *tiny house* kan worden geplaatst. Deze kunnen handmatig of met elektrische, pneumatische of hydraulische machines de bodem in worden gedraaid. Dit vereist wel de nodige precisie, want alle schroefpalen moeten loodrecht de grond in om je huisje goed waterpas te laten staan en een gelijkmatige zetting te realiseren. Ook is de lengte van de schroefpalen van groot belang. Die moeten eigenlijk lekker vast staan in een stabiele vaste bodemlaag. In het zuiden van Nederland kan meestal gewerkt worden met schroefpalen uit een stuk, maar in de waterrijke gebieden rond en onder zeeniveau in het noorden, midden en westen van Nederland en Vlaanderen zullen vaak verlengde schroefpalen moeten worden ingezet. Hiermee kunnen zelfs vaste bodemlagen

> *Schroeffunderen kan met de hand, maar ook.....*

> *...met een pneumatische machine of...*

© Snelfunderen

> *...een hydraulische machine.*

op een diepte van meer dan 15 meter worden bereikt. ,,Nederland staat bekend als een land met een grote diversiteit aan type grondsoorten. Afhankelijk van paalbelastingen, bodemprofiel en paaltype en –dimensionering kan het juiste paalpuntniveau worden bepaald", aldus Sven. ,,Dit illustreert wel dat het maatwerk is." Uiteraard hangt aan langere schroefpalen ook een forser prijskaartje. Daarom kan er bij sommige grondsoorten ook gekozen worden voor montage in alleen de toplaag als je bij voorbaat al weet dat je niet heel lang met je huisje op deze plek mag blijven staan.

Wie graag zelf zijn huisje bouwt kan het funderen ook zelf doen volgens verschillende schroefpaalaanbieders. Handgereedschap en machines voor het schroeven van de palen zijn te koop en te huur, maar de doe-het-zelver dient wel over een behoorlijke klusvaardigheid te beschikken. Er zijn nogal wat valkuilen. Vooral de keuze voor het type schroeffundament en de dikte van de zwakke bodemlaag moet zorgvuldig worden onderzocht. En ook het loodrecht plaatsen van de palen en het creëren van een juist draagvermogen is een secuur klusje. Het is dan ook aan te raden om je als doe-het-zelver vooraf goed te laten informeren over welke schroeffundamenten geschikt zijn voor de beoogde toepassing en bijbehorende bodemgesteldheid. Ook zijn er bedrijven waarmee je als doe-het-zelver de montage gezamenlijk kunt doen.

,,Het is aan te raden je goed te laten informeren"

Tricky voor de doe-het-zelver zijn ook de berekeningen om de juiste belastbaarheid van je *tiny house* te bepalen. ,,Deze berekeningen zijn complex en van vele factoren afhankelijk en onmogelijk uit te voeren door een doe-het-zelver", stelt Sven. ,,Op basis van reeds uitgevoerde belastingtests met schroeffundamenten in half vaste leemgrond zijn er door de tijd belastingtabellen opgesteld. Deze dienen enkel als richtlijn of grove indicatie en kunnen de doe-het-zelver een veilige keuze laten maken voor eenvoudige toepassingen. Voor woningen adviseren we een professional te raadplegen. Die kan met de statische berekening van de bouwconstructie en een sonderingsrapport van de exacte montagelocatie een draagkrachtberekening aanleveren voor de te plaatsen schroeffundamenten. Deze technische onderbouwing kan dan worden ingediend bij de gemeente of een ingenieursbureau."

Boerenverstand Klaus Krinner leidt tot revolutionaire innovatie

© Krinner GmbH

„SCHROEFFUNDERING kan bijdragen aan BETERE NATUUR"

INTERVIEW

Hij wordt vaak de uitvinder van de schroeffundering genoemd, maar dat vindt Klaus Krinner veel teveel eer. Het principe bestaat al dik 100 jaar en zijn vondst om dit op een nieuwe grootschalige manier in te zetten ziet hij meer als het gebruik van zijn met de paplepel ingegoten boerenverstand dan een Willie Wortel-achtig eurekamoment. Wel is de milieubewuste Duitser trots dat hij het gebruik van het door hem verfoeide beton enigszins kan terugdringen en zo iets terug kan geven aan zijn geliefde natuur.

Als boerenzoon groeit Klaus Krinner op in de Beierse natuur. Milieubewust voelt hij zich dan ook al zijn leven lang. ,,Het begon al vrij vroeg. Toen ik jong was hadden we nog een grote diversiteit aan flora en fauna, maar in de loop der jaren moest ik toezien hoe de natuur steeds meer werd teruggedrongen. Veel natuurgebieden verdwenen. Ik heb het altijd belangrijk gevonden om na het beëindigen van een bepaald gebruik iets aan de natuur terug te geven", vertelt de man die eind jaren 80 Duitsland verovert met een inventieve kerstboomstandaard op basis van een eenvoudig kabelsysteem. Het betekent het einde van zijn boerenbestaan en de start van innovatief ondernemerschap. Zijn moderne schroeffundament volgt enkele jaren later en in de nieuwe eeuw lanceert hij met zijn inmiddels tot een imperium uitgegroeide bedrijf Krinner GmbH onder meer draadloze kerstverlichting.

Meer dan 100 patenten heeft Klaus al op zijn naam staan. Veelal ontstaan vanuit persoonlijke ergernis over slecht functionerende dagelijkse zaken. ,,Innoveren is onze traditie en onze dagelijkse drijfveer", is het motto van de *founder*, die zichzelf absoluut geen uitvinder vindt. ,,Zo zou ik het inderdaad niet willen noemen. Ik ben opgegroeid op de boerderij van mijn ouders en zag zo uit de eerste hand hoe een boer constant op zoek is naar oplossingen om gevestigde werkprocessen te verbeteren en te versnellen. Ik denk dat dat bij mij de basis heeft gelegd voor het herkennen van problemen en het vinden van oplossingen." Het jaarlijkse geworstel met zijn kerstboom levert hem zijn eerste patent op en als hij halverwege de jaren 90 een vaste waslijn in zijn tuin wil realiseren stuit hij op een nieuw probleem. ,,Ik realiseerde mij al snel dat de combinatie van een waslijn en 2 stangen in een paraplubak niet optimaal was in de wind. Dus ging ik op zoek naar een oplossing, die snel, goedkoop en stabiel moest zijn. Zelfs bij veel wind. Zo kwam ik op de gedachte dat je schroeven niet alleen in hout, staal of beton kan schroeven, maar ook in de grond."

Vanuit die gedachte ontstaat bij Klaus het idee voor een grote grondschroef met houder voor zijn waslijnpalen. ,,Uit 8 millimeter dik bouwstaal boog ik een schroef, die vergelijkbaar was met een kurkentrekker. Destijds was dat nog handwerk. Mijn familie en vrienden lachten mij in eerste instantie uit, totdat ik ze na vele aanpassingen kon overtuigen van de enorme voordelen en het brede scala aan toepassingen van mijn schroeffundament." Om zich de bedenker van schroeffundering te noemen gaat de innovatieve Zuid-Duitser veel te ver. Die eer komt de Ier Alexander Mitchell toe, die rond 1837 voor een revolutie in de bouw zorgt met zijn schroeffundering, die voor een stabiele basis voor vooral vuurtorens en bruggen zorgt. Het gaat dan om enorme schroeven, die handmatig door een hele groep werklieden de bodem in moet worden gedraaid. ,,Grondankers bestaan inderdaad al sinds de 19e eeuw. Je moet onze prestaties eerder zien in het optimaliseren van een bestaande aanpak. Zo

hebben wij de schroef een conische vorm gegeven en van binnen hol gemaakt. Dit bespaart materiaal, en dus kosten, en heeft ook een positieve invloed op de houdbaarheid van de schroeffundatie."

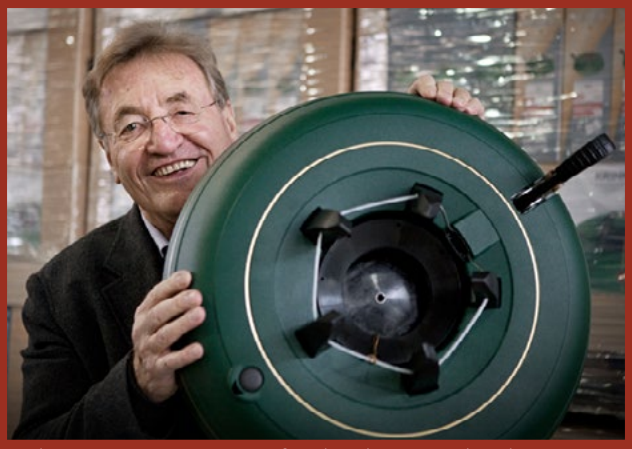

> Klaus Krinner met zijn vernuftige kerstboomstandaard.

Op het moment dat Klaus zijn eigen waslijn onverwoestbaar in de grond heeft verankerd en de vele toepassingen van zijn schroeffundament inschat weet hij dat hij net als zijn voorganger Alexander Mitchell iets revolutionairs heeft gecreëerd. ,,Het werd mij al snel duidelijk dat dit product een mooie toekomst heeft. Ook omdat het milieu wordt gespaard. Grote betonnen funderingen, en de daarbij behorende ingrepen en effecten in en op de natuur, hebben mij altijd dwars gezeten. In tegenstelling tot schroeffunderingen brengt het demonteren van betonfunderingen ook een veel grotere inspanning met zich mee. Betonafval moet worden afgevoerd of blijft gewoon in de grond achter, wat ook niet goed is. De schoeffundering, met zijn snelle en gemakkelijke demontage, kan bijdragen aan een betere natuur. Dat ligt mij na aan het hart. Het is ook een beter alternatief voor heien, omdat een schroeffundering een hoger draagvermogen heeft dan heiprofielen. Schroeven zijn in lastige bodemsoorten ook beter inzetbaar, omdat je eerst met een kleine boor kunt voorboren. Dat is bij heien niet mogelijk."

Met zijn moderne schroeffundering scoort Klaus met zijn bedrijf dan ook punten bij Duitse milieubewegingen. Zo wordt in 2009 op zijn eigen landbouwgrond het tot dan toe grootste zonnepark van Duitsland gebouwd. De zonnepanelen rusten uiteraard op schroeffundering. ,,Hierdoor ontstond een enorm gebied voor flora en fauna op meer dan 100 hectare. Talloze heggen, weiden en speelvelden bieden nu een leefgebied voor vogels, herten, konijnen en hazen. En zelfs voor de patrijs, die eerder in ons gebied was verdwenen. Zo zijn we al meerdere keren bezocht en geprezen door de Federatie van Natuurbescherming, de Vogelbescherming en de Federale Vereniging voor Landschapsbescherming."

Krinner GmbH heeft zich inmiddels ook gemengd op de markt voor zonne-energie. ,,Momenteel volg ik de ontwikkeling en implementatie van zonne-energie met passie. Zonnepanelen worden nu op een hoogte van 5 tot 6 meter boven landbouwgrond gemonteerd. Je mag raden wat er als fundering wordt gebruikt", lacht Klaus, die deze ontwikkeling zeker niet alleen uit winstbejag toejuicht. ,,Ik denk dat dit een zeer waardevolle oplossing is om de toenemende energie- en voedselbehoeften in de toekomst op ecologische wijze te kunnen dekken."

Als Klaus terug denkt aan de oplossing voor zijn eigen waslijntje verbaast hij zich er over dat de toepassingsmogelijkheden van schroeffundering nog steeds toenemen. ,,In het begin dachten we alleen aan kleinschalige toepassingen voor droogmolens, hekken, houten terrassen, badmintonnetten en verkeersborden. Door de jaren heen zijn de toepassingen echter steeds diverser geworden. Op onze eigen ontwikkelafdeling denken we alle kanten op, waardoor we nu zelfs funderingen voor kleine woningen kunnen aanbieden. In een wereld waar flexibiliteit een steeds belangrijkere rol speelt is dat zeker een goede ontwikkeling."

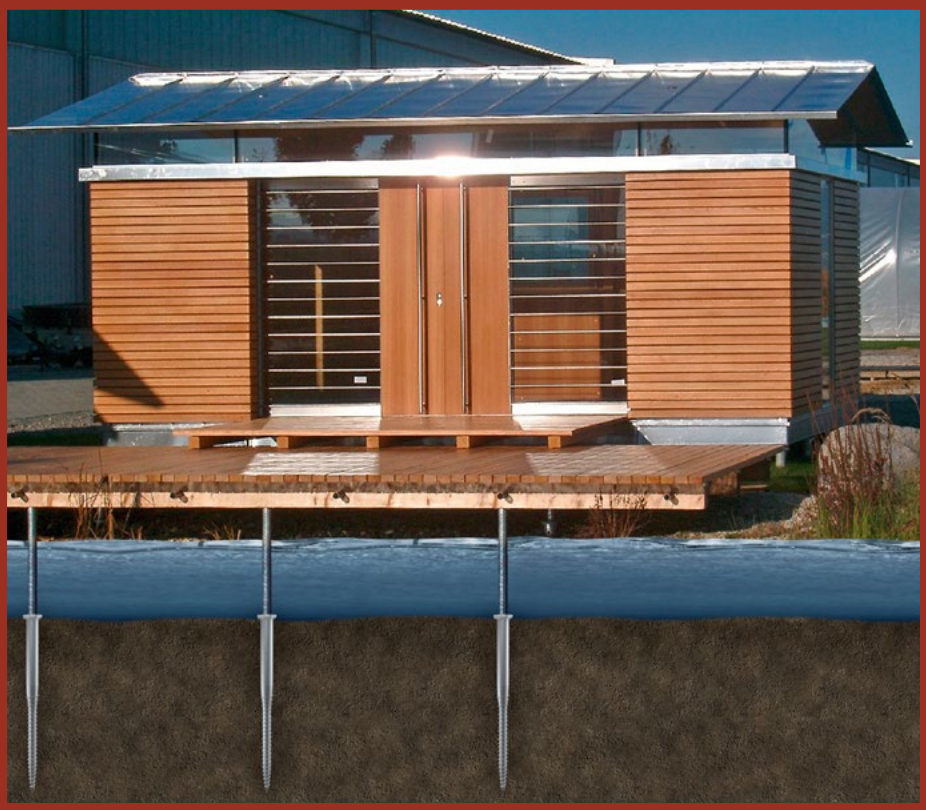

> Klaus Krinner: ,,We kunnen nu zelfs fundering voor kleine woningen aanbieden."

SCHROEFPALEN in alle soorten en.... MERKEN

Krinner is de grondlegger van de hedendaagse schroeffundering, maar kreeg in de loop der jaren uiteraard veel gevolg. Nu zijn er meerdere fabrikanten van schroefpalen en toebehoren, waarmee ook veel *tiny house*-bouwers samenwerken. De grootste verschillen zitten hem vooral in kwaliteit, draagvermogen en toepassing. Welke soort schroefpaal je nodig hebt hang dus af van je plannen en portemonnee. Wij geven een korte bloemlezing van de meest voorkomende merken in Nederland en België.

© Snelfunderen

Krinner heeft in haar assortiment een achttal verschillende soorten schroefpalen, waarmee je in feiten alle kanten op kunt. Van een solide fundering voor je *tiny house*, tot aan een stevige basis voor je veranda, terras of vlaggenmast. De M-serie is al geschikt voor de kleinste huisjes, maar de V-serie is speciaal gefabriceerd voor zware belasting. Ook maakt Krinner schroefpalen op maat voor speciale projecten. **BAYO-S** uit Tsjechië is een van de grote concurrenten van de Duitse innovator en staat te boek als pionier op het gebied van verlengbare schroefpalen. Hierdoor kan er ook in zachtere bodemsoorten een stabiel fundament de grond in worden geschroefd. Ook de Tsjechen bieden een breed assortiment aan schroefpalen.

In Nederland worden ook standaardschroefpalen geproduceerd. Zo hebben verschillende funderingsbedrijven een eigen merklijn op de markt gebracht aan de hand van hun eigen ervaring en expertise. Snelfunderen biedt schroefpalen voor tal van toepassingen (ook *tiny houses*) aan onder de naam **First Base**, waarmee het bedrijf haar invloed op de kwaliteit zo groot mogelijk maakt. Er is een PRO- en een speciale DIY-serie. Een andere producent van eigen bodem is **TerraTechs**, dat gepatenteerde schroefpalen van 100% RVS maakt op basis van haar Modulair Verankering Systeem (MVS).

Voor *tiny houses* en andere kleine gebouwtjes heeft dit bedrijf een extra zware schroefpaal ontwikkelt. Ook **WSF** vervaardigt een eigen lijn schroefpalen onder de naam B-Serie. Deze worden op maat gemaakt voor particulieren. Voor het echt zware werk maken enkele schroeffunderings-bedrijven gebruik van de expertise van **VDL Staalservice**, dat eveneens schroefpalen op maat fabriceert. Ook **AA Schroefpalen** maakt in eigen beheer verschillende soorten schroefpalen voor woningen en bedrijfsgebouwen tot zelfs lengtes van meer dan 21 meter.

Uit België komen de schroefpalen van **Hapax Rock**, die als eerste is uitgerust met een regelbare cylinderkop. De schroefpaal bestaat uit 3 delen (kop, spanmoer, schroef) en is gemaakt van de polypropyleen, een hard licht flexibel soort plastic, dat zeer zuiver gemaakt kan worden en goed bestand is tegen zuren en bacteriegroei. Deze schroefpaal kan tot 1.12 meter de grond in en wordt voornamelijk voor houten terrassen gebruikt. Wie een zwak heeft voor Scandinavische producten kan kiezen voor de schroefpalen van de Finse fabrikant **Paalupiste**. De speciale korte schroeftop is uitermate geschikt voor een ruwe bodem met veel stenen. De Pro-serie is speciaal gemaakt voor onder meer kleine woningen en heeft 100 jaar garantie!

VLOG

HILDE & OSCAR

Back to basics in een yurt

Hilde de Leeuw en Oscar van Keulen gingen op zoek naar een betere manier om te leven. Daarvoor bezochten zij allerlei duurzame en ecologische projecten in binnen- en buitenland. Hun ervaringen verwerkten zij op een luchtige manier in blogs en vlogs op hun webpagina *Finding A Better Way To Live*.

De vlogs van het vrolijke stel gaan niet altijd alleen maar over klein wonen, maar ook over duurzame en ecologische manieren van leven of bouwvormen. Dit keer zijn zij in eigen land en helpen Lorenzo met de bouw van een pipowoonwagen en vragen zij Chris naar het *back to basics*-leven in haar yurt.

Bekijk snel deze vlog van Hilde en Oscar door op de play button in de foto te klikken.

GEHAAKTE KROONLUCHTER VOOR AAN JE VERANDA

door Margo de Kemp

De vakantie is begonnen en de zwoele zomeravonden zijn er weer. In verband met het coronavirus brengen veel van jullie deze vakantieperiode door in eigen tuin. Wat is er dan gezelliger dan een paar leuke kroonluchters (of lampionnen) in de boom of aan je pergola of veranda?

Maak ze in allerlei vrolijke kleurtjes, of maak ze in stijlvolle natureltinten. Welke kleur je ook kiest, je zal veel complimentjes krijgen. En waarschijnlijk krijg je meer dan eens de vraag of je er ook één voor hen wilt maken....

Ik heb er een lampje met een zonnecel in gedaan. Deze heb ik gekocht voor 2,99 euro bij Intratuin. Echter ook zonder lampje zijn de gehaakte kroonluchters echte blikvangers.

Ben je niet zo handig met haken en wil je toch je zomerse buitenleven opfleuren? Deze kroonluchters kun je ook kopen in mijn Facebookwinkeltje Chez Margo (klik op mijn logo).

DOWNLOAD
hier het PATROON

CHEZ MARGO
handmade items

BOEKEN
Books
Libros
LOON LAKE
E·L DOCTOROW
Razzle
MAINE
ELEPHANT KEEP
SCAPEGOAT GENERATION
Dessen
along for the ride
MICHAEL CRICHTON
DISCLOSURE
KARIN SLAUGH

WEGDROMEN bij reizend TINY HOUSE

In de beginmaanden van de coronacrisis, toen reizen uit den boze was, liet de bloggende tekenaar Marcel zich inspireren om een mobiel *tiny house* op vakantie te laten gaan door Europa en er korte verhalen bij te fantaseren. Zo ontdekten Finny en Bob op zijn website *LEVEN in Tuinen* mooie pareltjes in Frankrijk, Oostenrijk, Slovenië, Montenegro, Griekenland, Italië en Spanje en vermaakte het reislustige kleine huisje zich kostelijk met onder meer jeu-de-boules, het dansen van de Lambada, drinken van biertjes en lokale versnaperingen, varen met extra hard opgeblazen bandjes en zonnen op het strand.

De teksten van Marcel zijn vermakelijk en voor de reisliefhebber ook nog eens informatief, maar het zijn vooral zijn tekeningen die jong en oud heerlijk mee op vakantie nemen. Om deze vrolijke prenten beter tot hun recht te laten komen hebben Tiny Publisher, uitgever van Klein Wonen Magazine, en Marcel de avonturen van het *tiny house* Finny en zijn vriend Bob fraai vormgegeven in een digitaal boek met de titel *Finny en Bob Ontdekken Europa*. Het boek is als pdf gratis te downloaden via onze webshop in de categorie boeken. Een lekker wegdroomboekje voor jong en oud!

Finny en Bob Ontdekken Europa

Schrijver **Marcel van Mierlo**
Uitgeverij **Tiny Publisher/KWM**
EAN/ISBN: **Digitaal boek**
Prijs: **Gratis**

DUURZAAM LEVEN met het hele GEZIN

Het Duurzame Gezin
Een gelukkige, gezonde en groene levensstijl
Schrijvers **Ellen Dictus & Nikolas Sterk**
Uitgeverij **Manteau**
EAN: **978-90-2233-711-0**
Prijs: **€ 24,99**

Ellen, Nikolas en hun zoontjes Jules en Arthur noemen zichzelf *Sustainable Family*. Dagelijks inspireren zij via Instagram en Facebook duizenden volgers om duurzamer te leven zonder veel comfort in te leveren. En dat doen zij niet alleen met tips en verhaaltjes. Het Antwerpse gezin geeft online cursussen, workshops, runnen een eigen webshop en adviseren en begeleiden personen en bedrijven. Ze hebben zelfs een historisch *tiny house*, compleet met duurzame sfeervolle inrichting, in de Belgische havenstad te huur voor wie een duurzaam leven eerst eens wil testen. En nu heeft de familie ook een eigen boek: *Het Duurzame Gezin*.

Duurzaamheid is voor het viertal een verrijking van hun leven en dat willen zij in hun boek overbrengen op anderen die duurzamer willen leven, maar niet weten waar te beginnen. Het is een heus naslagwerk geworden, want Ellen en Nico geven antwoord op vele duurzaamheidvragen op allerlei gebied. Van wonen tot recepten, van tuinieren tot kleding en van transport tot vakanties. Niet het eerste boek over dit fenomeen, maar door de ogen van een gezin levert het toch een bijzondere en inspirerende kijk op. Voor wie niet weet waar te beginnen met duurzaam leven zeker een must.

TIPS voor blijmakend NATUURPARADIJSJE

Veel insecten hebben het moeilijk in ons land en zij kunnen wel een helpend handje gebruiken als het gaat om het creëren van een goede leefomgeving. In zijn boek *Een Tuin voor Bijen en Vlinders* laat Albert Vliegenthart aan de hand van 101 tips zien hoe je met eenvoudige maatregelen en de juiste planten nuttige insecten blij kunt maken.

De bij de Vlinderstichting werkende ecoloog geeft een duidelijke uitleg en concrete tips om vooral bedreigde insecten naar je eigen stukje groen, hoe klein ook, te lokken. Een prettig leesbaar boek met mooie fotografie, waarmee je een kleurig en geurig natuurparadijsje kunt realiseren, waarvan je zelf ook heel blij wordt.

Een Tuin voor Bijen & Vlinders
101 Tips om nuttige insecten te helpen
Schrijver **Albert Vliegenthart** Uitgeverij **Kosmos Uitgevers** EAN **978-17-2157-577-3** Prijs: **€ 17,50**

MOESTUINIEREN in een TINY bak

Huw Richards tuiniert al vanaf zijn derde jaar en op 12-jarige leeftijd begint hij een YouTube-kanaal over moestuinieren. Inmiddels heeft hij 317K volgers en zijn z'n filmpjes meer dan 40 miljoen keer bekeken. Na het afronden van zijn school stort hij zich op zijn missie om mensen bewust te maken van het voedsel dat ze eten en moedigt hij aan je eten zelf te verbouwen. Huw gaat uit van een moestuinbak van 1,2 x 3 meter. De inmiddels 21-jarige tuinierder begint zijn boek *De Urban Moestuin* met te vertellen hoe je de moestuinbak zelf kunt maken. Het moestuinieren wordt vervolgens zeer makkelijk, stap voor stap, uitgelegd. Van het zaaien tot het oogsten. Per maand lees je wat er gedaan kan/moet worden in de moestuinbak. Hij legt het zeer duidelijk uit en het boek is rijkelijk voorzien van illustraties en foto's. Prachtig gebonden boek, overzichtelijke indeling. Kortom een fraai boek voor een leuke prijs.

De Urban Moestuin
Groente verbouwen in een groentebed van maand tot maand
Schrijver **Huw Richards** Uitgeverij **Forte Groen** ISBN: **978-94-6250-242-0** Prijs: **€ 19,99**

Lekker LUI en duurzaam TUINIEREN

Het *Duurzaam Handboek voor de Luie Tuinier* is een leuk, leerzaam en inspirerend tuinboek. In 10 hoofdstukken vertelt schrijfster Loethe Olthuis hoe je van je tuin of balkon, zonder al teveel werk, een weelderig stukje natuur kunt maken met veel planten, maar ook vooral veel dieren. Loethe schrijft al meer dan 25 jaar over voeding en duurzaamheid in onder meer De Volkskrant. In haar handboek vertelt ze duidelijk waarom je beter geen tegels in je tuin kunt hebben, hoe je vogels kunt lokken, welke bloemen aantrekkelijk zijn voor bijtjes en nog veel meer handige tips. Tevens wordt elk hoofdstuk afgesloten met een origineel recept. Prachtig cadeau voor iedereen. Ook jezelf!

Duurzaam Handboek voor de Luie Tuinier
In 10 stappen meer natuur in je tuin of op je balkon
Schrijver **Loethe Olthuis** Uitgeverij **Spectrum**
ISBN: **978-90-0037-230-0** Prijs: **€ 24,99**

RECEPTEN voor een kleine VOETAFDRUK

Julia Watkins is de bedenkster van het succesvolle Instagram-account *Simply Living Well*. In haar boek *Simpel Leven* geeft ze tips voor een simpel, duurzaam en afvalvrij leven. Het staat boordevol recepten die je met enkele eenvoudige ingrediënten gewoon zelf kunt maken. Door het zelf vervaardigen zal je aanzienlijk minder afval hebben. Tevens geeft Julia je eenvoudige alternatieven waardoor je plastic verpakkingen, schadelijke ingrediënten en wegwerpproducten kunt verwijderen uit je huishouden.

Het is een zeer onderhoudend en inspirerend boek om tot een kleinere ecologische voetafdruk te komen. Er staan allerlei recepten in van eigengemaakte appelazijn tot aan herbruikbare stoffen hoesjes en van ketchup tot aan citrus-allesreiniger. Een zeer mooi boek met duidelijk beschreven eenvoudige recepten, die het uitproberen zeker waard zijn.

Simpel Leven
Een gids voor een low waste huishouden
Schrijver **Julia Watkins** Uitgeverij **Fontaine Uitgevers** EAN: **978-90-5956-212-7** Prijs: **€ 25,00**

ZERO waste voor LEKKERBEKKEN

Ondanks dat het woord duurzaam tegenwoordig te pas en te onpas gebruikt wordt, is het wel van toepassing op *Duurzaam Lekker Eten*. Met de recepten van landschapsecoloog én kok Martin Kintrup leer je in elk geval om minder weg te gooien van je groenten. De recepten die in het boek staan zien er stuk voor stuk zeer smakelijk uit en zijn gemakkelijk te maken.

Martin Kintrup woont in Münster en inspireert graag, onder andere door middel van dit boek, hoe je over kan gaan op duurzame voeding. Hij laat je graag kennismaken met meer dan 100 recepten van veelal vegetarische of veganistische gerechten (er staan echter ook een paar gerechten met vlees in). Ze zijn allemaal regionaal, seizoensgebonden en biologisch.

Martin inspireert om etensrestjes op een creatieve manier klaar te maken, om je eigen basisrecepten te maken in plaats van kant en klare producten te gebruiken. Welke groenten zijn op hun best in welk seizoen? Hoe doe je plastic-vrij je boodschappen? Hoe bewaar je je voedsel op de juiste manier en hoe verbouw je je eigen groenten en kruiden? Mooi gebonden boek met een duidelijke receptenindex achterin.

Duurzaam Lekker Eten
Het zero waste kookboek: klimaatvriendelijk, gezond en lekker
Schrijver **Martin Kintrup** Uitgeverij **Forte Culinair** EAN: **978-94-6250-235-2** Prijs: **€ 24,99**

KOST voor digitale NOMADEN in SPÉ

Reizen en werken. Het is de droom van velen. Of het nu in een hutje op een tropisch eiland of vanuit je knusse woonbus is, met de hedendaagse technieken is het allemaal mogelijk. Vele digitale nomaden zwerven succesvol over de wereld en werken om te leven zoals zij dat willen. Suzanne van Duijn is een van hen. Zij werkt als pr-medewerker en reisblogger op de mooiste plekjes van de wereld. Waar je aan begint en wat er allemaal bij komt kijken beschrijft zij aan de hand van ervaringsverhalen en tips in haar boek *Work Hard, Travel Harder*.

Het is een lekker dik, maar handzaam boek, dat door het gebruik van veel beeldmateriaal, kleur en verschillende onderwerpen leest als een themamagazine. Suzanne inspireert haar lezer met informatieve eerlijke verhalen, mooie interviews met andere *digital nomads* en jaloers makende beschrijvingen van reisbestemmingen. En net als in een tijdschrift zijn er ook enkele bijdragen van gastschrijvers. Een leuk en inspirerend boek met veel antwoorden op vragen die leven bij iedereen die overweegt al reizend zijn of haar brood te verdienen.

Work Hard, Travel Harder
Werken en reizen als digital nomad
Schrijver **Suzanne van Duijn** Uitgeverij **Kosmos Uitgevers** EAN: **978-90-2157-545-2** Prijs: **€ 20,00**

Heerlijke WOONNOSTALGIE op 4 WIELEN

Vanlife gaat voor velen hand in hand met nostalgie. Een oud woonbusje maakt het avontuur en de levensstijl nog net even wat romantischer. De VW T1 en T2 vormen nog altijd het droombeeld van een ongedwongen en vrij nomadisch bestaan. Maar er zijn nog vele andere retro-juweeltjes op de weg te vinden. Ook in Groot-Brittannië. Jane Field-Lewis en Chris Haddon speurden 34 prachtcampers van tientallen jaren oud op en beschrijven deze historische huisjes op wielen in hun compacte koffietafelboek My Cool Campervan. Fotografe Tina Hillier zorgde voor het merendeel van het beeldmateriaal, dat iedere *vanlifer* heerlijk doet wegdromen.

Uiteraard komen er verschillende VW campers voorbij, maar ook schitterende woonbusjes van typisch Britse merken als Austin, Morris, Bedford en Commer. Fantastisch is de Morris Oxford in jaren 30-stijl van Brian Willets, compleet met antiek interieur! Of wat te denken van de Wildgoose Mini Cooper van Rob Goodwin? Ongelooflijk hoeveel ruimte er nog is in dit kleine campertje. Er is ook een hoofdstuk met *American beauties*, waarin vintage Airstreams en Dodge's worden belicht. En zo staat *My Cool Campervan* vol met *campervans* uit vervlogen tijden, die nog steeds de wereld rondreizen. Een echt *feel good* boek voor de liefhebber van het vrije zwerversbestaan op wielen en zeker ook inspirerend voor wie zelf een woonbusje wil bouwen.

Klein Wonen Magazine mag van uitgever Pavilion een heerlijk voorproefje in beeld geven van dit boek. Blader door naar de volgende pagina's en geniet!

My Cool Campervan
An inspirational guide to retro-style campervans
Schrijvers **Jane Field-Lewis & Chris Haddon** Uitgeverij **Pavilion** EAN: **978-19-1164-155-1** Prijs: **€ 13,99**

> Een heerlijk nostalgische VW Westfalia woonbus: bouwjaar 1967.

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

> Het gezellige interieur van campervan Clary, een Austin 152 van bijna 60 jaar oud.

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

> Een H Van van Citroën is pure Franse nostalgie en een prachtig huisje op wielen.

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

> De Bedford CA was in de jaren 60 een populaire woonbus op het Britse eiland. En ze rijden er nog steeds!

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

> *De Wildgoose is opvallend ruim voor een Mini.*

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

> *Een van de* American beauties *uit het boek: een Dodge Travco (1964). De eigenaar noemt het een* Big Blue Fridge.

© Tina Hillier, My Cool Campervan: An Inspirational Guide to Retro-Style Campervans by Jane Field-Lewis & Chris Haddon, Pavilion

MEER LEZEN OVER KLEIN WONEN?

Kijk in onze webshop voor mooie boeken

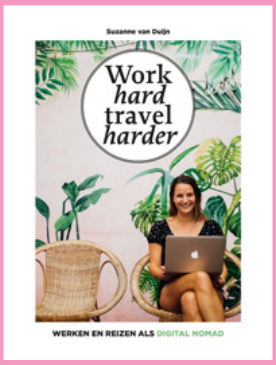

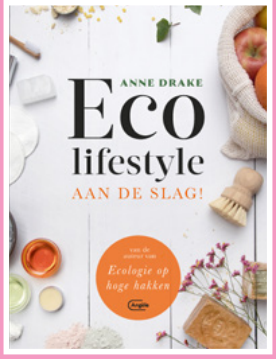

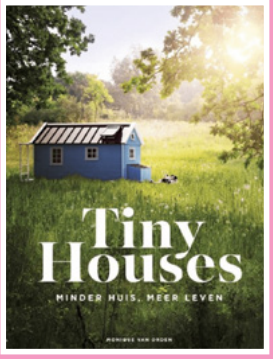

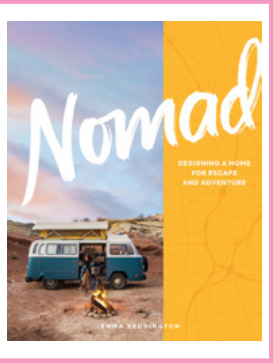

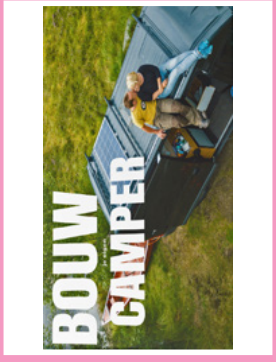

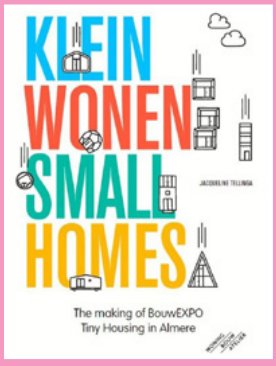

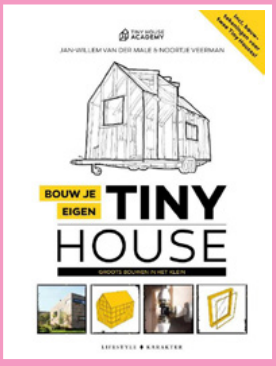

KLEIN WONEN MAGAZINE

WEBSHOP

MAGAZINES - TINY THINGS - BOEKEN

Neem eens een kijkje. KLIK HIER

Stroom in het wild

VLOG

BRAM & MELANIE

Wildkamperen met je woonbusje of 4x4 daktent is natuurllijk geweldig, maar je wilt ook nog enige elektronische luxe behouden, Bram laat in deze vlog zien hoe hij en Melanie zorgen voor de benodigde stroomvoorziening in het wild.

Melanie en Bram trouwen in 2015 en zijn op weg naar huisje, boompje, beestje. Al snel merken zij niet gelukkig te worden van hun koophuis en alle spullen. Een tv-aflevering van Floortje en een ontmoeting met mindset-coach Michael Pilarczyk openen hun ogen. Plots is het helder wat zij echt willen met hun leven: reizen! Zij verkopen hun huis, bouwen een *tiny house* als thuishonk in Nederland en trekken er samen met hun hond Kay lustig op uit in hun 4x4 met daktent.

Met hun eigen leven willen zij anderen inspireren om ook op zoek te gaan naar maximaal leven. Daarom delen zij hun persoonlijke belevenissen graag met de wereld op hun webpagina *Offroad Dog* en hebben zij onlangs een gratis e-book en e-magazine gelanceerd. In Klein Wonen Magazine tonen zij ieder kwartaal een van hun vlogs over hun leventje op enkele vierkante meters.

Vlaamse Marieke leidt traag zwerfbestaan in haar woonbus

„NOMADISCH LEVEN IS VOOR MIJ DE MEEST NATUURLIJKE MANIER"

INTERVIEW

Leven zoals het zich aandient. Dat is wat Marieke van Coppenolle het liefst doet. Het is zelfs haar antwoord als je de 60-jarige Vlaamse vraagt naar haar hobby's. Dat ze een traag nomadisch leven leidt lijkt dan ook haast vanzelfsprekend. Al ruim 15 jaar woont ze sober in een camperbusje en reist ze het liefst stapvoets door België, Nederland en Zuid-Europa. „Voor mijn part voor de rest van mijn leven, maar aangezien ik mij overgeef aan wat er op mijn pad komt, weet ik niet of dat ook zal gebeuren. Alle mogelijkheden zijn open en dat zijn er veel!"

> Mareke in haar woonbusje.

> De woonbus van Marieke in het bos nabij haar geboorteplaats Turnhout.

Op haar LinkedIn-pagina vermeldt Marieke dat ze al 60 jaar zwerver is op de plek waar ze is. Zelf moet ze wel lachen als deze omschrijving wordt genoemd. „Staat dat daar echt? Ik kom daar eigenlijk bijna nooit." Toch is er geen woord aan gelogen, want zwerven zit haar al vanaf geboorte in het bloed. „Nomadisch leven is de meest natuurlijke manier voor mij. Het idee om op een vaste plek te moeten blijven voelt erg aan als een beperking, bijna als een gevangenis. Ik word daar erg onrustig van." Dat ondervindt Marieke lange tijd aan den lijve, want tot haar 44ste leidt ze een doorsnee gezinsleven. Na een opleiding Latijn-Griekse Humaniora en Germaanse Filologie werkt de in Turnhout geboren Vlaamse als hulpverpleegkundige in een psychiatrische instelling en steekt een helpend handje toe bij ondernemende familieleden. Ze trouwt op haar 23ste en wijdt een groot deel van haar leven vooral aan de opvoeding van haar dochter Anke en tweeling Bart en Kris, haar eigen tekstbureau en vrijwilligerswerk voor organisaties als Vredesbeweging VAKA, Oxfam Wereldwinkels, Friends of the Earth en lokale kerkelijke initiatieven.

Ergens in haar onderbewustzijn blijft haar drang naar zwerven knagen. „Waarschijnlijk omdat ik als nomade geboren ben, maar dat heel lang zelf niet door had. Mijn zwerfdrang kwam eigenlijk het sterkst naar boven toen ik in 1989 een roeping ervaarde om op pelgrimstocht te gaan. Dat heb ik een jaar later ook effectief gedaan, ook al had ik toen al 3 kleuters rondlopen. Die pelgrimstocht, in m'n eentje te voet naar Assisi, is voor mij het meest beklijvende en levensbepalende wat ik op persoonlijk vlak ooit heb gedaan. Ik heb er ook een boek over geschreven met de titel *Gewoon op Tocht*. En nóg had ik het toen niet door dat ik gewoon een nomade ben."

„Ik doe er alles aan om mét mijn levenswijze wel in de samenleving te blijven"

Als de kinderen op de drempel staan van hun leven als twintiger geeft Marieke in 2004 eindelijk toe aan zichzelf. Ze scheidt in goede harmonie van haar man en koopt een VW-busje om er vrij op uit te trekken. Eindelijk is ze de trekvogel, die ze altijd heeft willen zijn. „Voor mij was en is het mijn levenswijze. In het begin heb ik wel gedacht: *nu hoop ik écht dat het klopt, dat dit mijn levenswijze is, anders heb ik mijn huwelijk en gezin achtergelaten voor een illusie*. Maar ik wist al gauw dat het écht zo was." Zonder de luxe van een toilet, douche, tv en koelkast houdt ze er een sober bestaan op na. Een van haar beste vriendinnen ziet haar zelfs als een hedendaagse kluizenaar. Een kenmerking die Marieke zelf iets te overtrokken vindt. „Het is waar dat ik sober leef, maar ik doe er alles aan om mét mijn voor velen bevreemdende levenswijze wel in de samenleving te blijven. Ik heb dus wel een laptop, een smartphone

en internet. Anders kan dat niet meer in deze tijd. Dus zo kluizenaarsachtig is het dan weer niet. Ik hou teveel van de mensheid om mij uit de samenleving te willen terugtrekken. Wel heb ik geregeld tijd voor mijzelf nodig, liefst enkele dagen na elkaar, Maar dat gaat gemakkelijk, hè, als je je huisje altijd bij je hebt en ergens kunt gaan staan waar geen kat komt."

Sober leven betekent voor Marieke vooral verbondenheid. ,,Verbonden zijn met het menselijk levensritme en de natuur. Een voorbeeld: ik heb geen douche in mijn bus. Als ik wil douchen, maak ik met de aanwezige bomen, of met bamboes, en met touwen en doeken een douchehokje aan de zijkant van mijn bus, terwijl mijn douchewater opwarmt op mijn houtkacheltje, waarvoor ik hout ben gaan sprokkelen. Dat water gaat in een jerrycan met een kraantje, waaraan ik een sproeikopje van een gieter heb bevestigd. Die hang ik aan het derde scharnier van mijn zijdeur. Zolang er geen wind is, kun je zelfs bij -15 graden heerlijk douchen, dat is enorm vitaliserend, net een sauna. En gratis! Daarna ruim ik alles weer op en laat de doeken binnen bij de kachel drogen of buiten als dat kan. Een douche nemen duurt zo ongeveer 2 uur. Dat bedoel ik met langzaam leven. Intens en verbonden. En heel ecologisch en veel gezonder voor je huid: ik douche maar één keer per week en verbruik daarvoor tussen 5 en 10 liter water. En het kán met 2 liter water, dat heb ik ooit getest, maar dan zit er niet echt genieten bij. Dan is het echt alleen om mezelf te wassen."

Langzaam is ook het toverwoord als de Belgische nomade rondtrekt. ,,Langzaam reizen is uitermate belangrijk voor mij. Ik kan enorm genieten van de streken waar ik mij langzaam door verplaats. Sinds ik nomadisch leef heb ik ontdekt dat er overal mooie plekken zijn, ook in de Lage Landen. Ik hou enorm van heuvels en bergen en vooral tijdens mijn zuidelijke overwinteringen ben ik meer dan eens op plaatsen geweest waarvan de schoonheid mij zó aangreep dat het pijn deed, dat ik ervan moest

> De sfeervolle houtkachel in Marieke's woonverblijf.

huilen en ervan moest bekomen. Als ik in de loop van de jaren dan wel eens merk dat zo'n mooie plek volgebouwd wordt met woonblokken, meestal voor toeristen, dan breekt mijn hart en voel ik mij bijna ontheemd", vertelt Marieke, die een verblijf van 4 of 5 dagen op eenzelfde plek het meest ideaal vindt. ,,Een dag om aan te komen, 2 of 3 dagen om er echt te zijn en 1 dag om weer te vertrekken. Het voelt ook niet echt als reizen voor mij. Meer als *mij verplaatsen*. Het maakt me wél altijd blij en opgewonden, net zoals wanneer je reist. In de praktijk sta ik in de lente, zomer, herfst en eerste deel van de winter veelal enkele dagen bij familie of vrienden in Vlaanderen en Nederland en mijn netwerk is groot genoeg om niet eens iedereen te kunnen bezoeken die ik graag zou willen bezoeken. Vanaf ongeveer half januari vertrek ik naar het zuiden, meestal de Algarve of Andalusië, waar ik enkele weken later aankom. Dát ervaar ik wél als reizen. In het zuiden blijf ik ook telkens enkele

> Trekvogel Marieke in haar sas op de drempel van haar huisje.

dagen op eenzelfde plek voor ik verder trek."

Na haar VW-busje tikte Marieke een lichte vrachtwagen als camper op de kop en ze geniet vanaf dag 1 met volle teugen van haar eigen huisje op wielen. „Ik heb altijd alles bij me. En het is kicken als je bijvoorbeeld in een lange file terechtkomt, en 100 meter verder is een frietkot met een kleine parking. Je stopt daar, bereidt op je gemak een lekker slaatje in je bus, gaat er even een portie frieten bij halen en dan genieten maar van een lekker maaltje. Tot slot nog de afwas, alles opruimen en zo zijn we een uurtje later en is de file opgelost. En ik moest sowieso tóch eten! Of je strandt ergens als het al donker wordt. Geen probleem! Parking zoeken en je eigen bedje in. Morgen rustig weer voort!" Leven in een kleine ruimte vindt zij ook heerlijk. „Als hoog gevoelige heb ik altijd een eigen ruimte nodig gehad om mij in te kunnen terugtrekken als de prikkels van de buitenwereld mij te veel werden. Die ruimte was bij voorkeur klein! Klein is handig en praktisch. Je hebt alles bij de hand. Ik ken ook geen nadelen van klein wonen, omdat ik nu eenmaal zo in elkaar steek. Daarnaast hou ik van sober en zo ecologisch mogelijk leven. Daar past *klein wonen* ook goed in", aldus de Vlaamse trekvogel, die na lang nadenken toch een klein minpuntje te binnen schiet. „Eentje dan: je kunt geen grote groep familie of vrienden binnen ontvangen. Maar dat is dan ook het enige nadeel in mijn ogen."

„Ik hou van sober en ecologisch leven. Daar past klein wonen ook goed in"

Als het aan Marieke ligt blijft ze haar hele verdere leven in een woonbusje rondtrekken. In al haar nomadische jaren heeft ze geen moment overwogen dit bestaan op te geven. „Nee, nooit. Ik heb wel eens even in een tipi en een yurt gezeten. Ik woonde daar niet echt, maar verbleef er wel vaak, ook om te slapen. Het leven in een tipi is het dichts bij de natuur. Letterlijk ook, want je leeft op de grond en het is behoorlijk primitief als je het goed doet. Veel spullen heb je niet in een tipi, maar dat is juist fijn. Een yurt ervaar ik als iets tussen een tipi en een huisje. Je bent dichterbij de natuur dan in een stenen huis, maar hebt wel meubeltjes en je verwarmt je met een houtkachel in plaats van met een open vuur, als in een tipi. De ronde vorm van tipi's en yurts zorgt ook voor een heel ander soort energie. Die tipi en yurt waren ook niet van mij, mijn echte huisje was altijd mijn bus. Mijn hart ligt bij het zwerven, maar nu ik 60 ben, gaan er af en toe wel wat scenario's door mijn hoofd voor als dat om welke reden dan ook niet meer zou kunnen. Mijn levenswijze is fysiek behoorlijk zwaar en ik ben biologisch niet meer zo jong, hè?", aldus de geboren nomade, die deze onzekerheid absoluut niet als onprettig ervaart. „Ik hou ervan om niet te weten waar ik het volgende seizoen zal zijn of hoe ik dan zal leven. Alle mogelijkheden zijn open en dat zijn er veel! Het leven zal mij vanzelf wel tonen wat het wordt. Mijn taak is alleen maar de agenda van mijn ziel te volgen. Als wat zich aandient daarin past, dan is alles goed."

> Marieke in haar zonlichtrijke interieur.

HOME IS WHERE YOU FEEL LOVED

JANTINA'S VANLIFE

Dat betekent dat je overal ter wereld thuis zou kunnen zijn zolang je je maar geliefd voelt. Voor mij is dat helemaal waar! Het is fijn om een plek te hebben waar je je thuis voelt. Een plek die helemaal voor en zelfs ván jou is. Een plekje wat je je helemaal je eigen kunt noemen, doet een mens goed. Al is dat plekje nog zo klein en helemaal niet plaats afhankelijk. Een rare combinatie vind je niet? Je thuis voelen op een plek dat niet bepaald wordt door een plaats?

Het reizen en deels wonen in een kleine camper is even wennen. *The struggle is real*, het verplaatsen van spullen, het klaar maken van het bed voor je gaat slapen, de bus weer zo opzetten dat je er veilig mee kunt rijden. Het tafeltje aan de kant schuiven voor je op je stoel kunt gaan zitten, het iedere avond afwassen. Omdat je niet zo veel servies hebt, maar óók omdat zelfs een klein beetje vuile vaat al in de weg staat. Of herken je deze misschien? Op zoek naar die ene trui, waarvan je zéker weet dat je hem bij je hebt. En je kunt hem niet vinden. Alle kastjes overhoop en vervolgens blijkt 'ie de volgende dag in de kist van de fiets te zitten.

Dagen in de regen. Alles wordt langzamerhand vochtig omdat je geen plekje hebt om je natte jas te laten drogen. Misschien is het wel héél heet en voelt je bus aan als een oven. Eindeloze hoeveelheden zand naar binnen lopen en iedere keer opnieuw naar buiten vegen. Zélfs als je slippers draagt. Het camperleven is niet altijd even gemakkelijk.

En toch....
Ik houd ervan!

Ik omarm alle ongemakken met liefde. De camper is klein, knus en mijn eigen huisje op wielen. *Home is where you feel loved* en ik denk dat het echt zo is. Samen reizen in de camper. Of dat nou met mijn man is of met een lieve vriendin. Samen 's-avonds een kopje thee drinken in de zijdeur van de bus, genietend van het uitzicht. Maar zelfs als ik alleen op reis ben in de camper voel ik me compleet thuis. Door het alleen reizen, het oplossen van problemen onderweg en me trots voelen als ik iets in mijn eentje geklaard heb. Dat zorgt ervoor dat ik óók van mezelf houd.

De camper maakt dat ik me op mijn

© amelandfoto.nl

© amelandfoto.nl

gemak voel. Alles klein en overzichtelijk. Geen overdaad aan spullen waarvan ik denk dat ik er iets mee zou moeten gaan doen. Het maakt dat ik de focus kan leggen op wat ik (op dat moment) belangrijk vind. Dat is soms mijn werk. Een andere keer mijn omgeving, het uitzicht, een klein vogeltje dat om mijn campingstoel scharrelt op zoek naar koekkruimels. En heel vaak is dat ook: focus voor elkaar. Geen internet, geen telefoon. Niets moeten en alles mogen. Lange gesprekken, samen brainstormen. Creatieve ideeën borrelen als vanzelf omhoog op het moment dat ik in de camper stap en de motor start.

Ik denk dat het belangrijk is om de dingen om ons heen écht op te merken. Alle *ruis* eens uit te zetten. In de camper te stappen en nieuwe avonturen tegemoet te rijden. En die avonturen kunnen ook gewoon op de oprit beleefd worden. De kleine dingen opmerken in je achtertuin. De mooie, bijzondere dingen zien waar je in de chaos van het *gewone* leven aan voorbij rent. Alle oncomfortabele dingen nemen zoals ze zijn.

Ik denk dat wij, lezers van Klein Wonen Magazine, dit gevoel allemaal min of meer kennen. De uitdagingen van het kleine leven, in iedere zin van het woord. Wat maakt dat jij je thuis voelt in jouw *tiny house* of camper?! En voel jij je net zo thuis terwijl je op reis bent? Ik ben er nieuwsgierig naar!

Jantina Scheltema wist tot voor enkele jaren niet eens dat je zelf ook een camper kon bouwen. Nu woont de Amelandse bruidsfotografe regelmatig in een, samen met haar man Marco omgebouwde, Fiat Ducato en geeft zij op haar website jantinascheltema.nl *vanlifers* tips over het zelf bouwen van een camper. Ze heeft er zelfs een boek over geschreven: *Bouw je eigen camper*. Jantina zwerft het liefst door Noorwegen, maar woont soms ook in haar camper tijdens een fotoklus op het vasteland. Naast fotograferen en *camperen* wil zij vooral mensen inspireren om van de wereld te genieten.

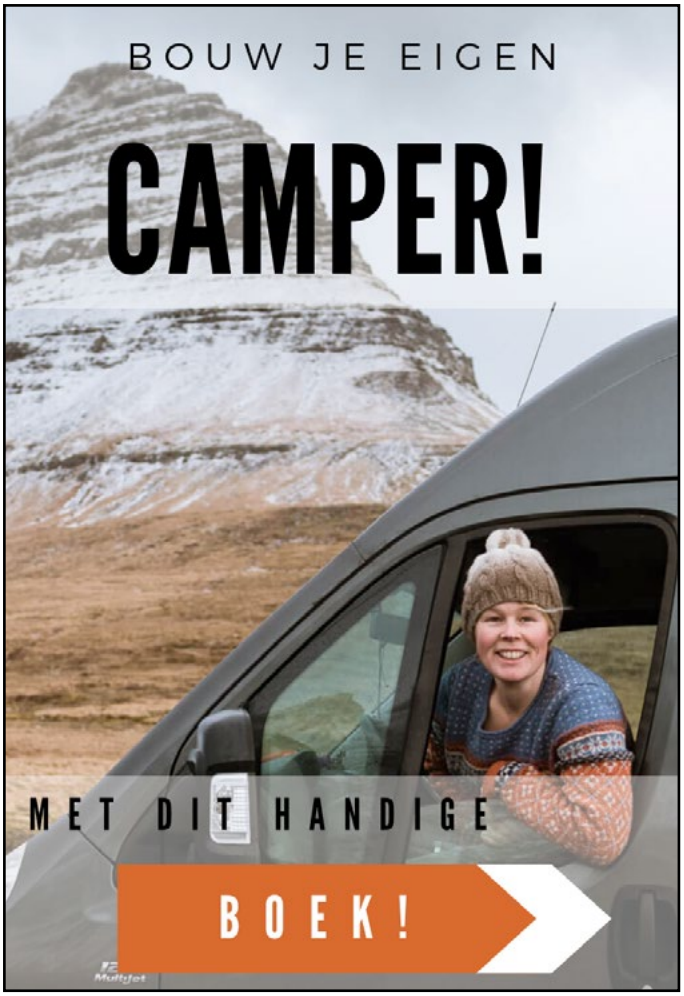

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

Amsterdamse met haar pony's dolgelukkig in verscholen stuk natuur

Een HEERLIJKE OUDE DAG in NIEMANDSLAND

HET BUITENLEVEN VAN JANE

Jarenlang woont Jane Brommet in de *Big City*, hunkerend naar een rustig plekje. Een riant huis is niet haar ding. ,,Zonde om zoveel geld te betalen voor een hoop stenen. Ik wilde altijd al in de natuur wonen en het liefst alleen", vertelt de geboren Amsterdamse. Nu ze de pensioengerechtigde leeftijd inmiddels ruim is gepasseerd leeft ze samen met haar trouwe bejaarde pony's het leven dat zij altijd heeft gewild. Omgeven door groen in een zelf gebouwd *tiny house*. ,,Ik ben zo blij!"

> Jane is dolblij met haar tiny house in het groen.

Ingeklemd tussen een rij bomen, die een weiland afbakenen, en een met riet omzoomde sloot langs een boerenakker ligt het domein van de 71-jarige voormalig ponymenner. Haar 2 hennetjes kakelen er vrolijk op los, terwijl 4 pony's en 2 katten vanuit de geïmproviseerde stallen tevreden alles gade slaan. Een vredige plek in een stuk niemandsland tussen Elst en Bemmel. ,,Toen ik dit voor het eerst zag viel ik ervoor als een blok. Het ligt aan het eind van een industriepark, een beetje verscholen in het groen met allemaal hele grote bomen en een sloot. Ik kan enorm genieten van de Van Gogh-kleuren van de bomen en de slootkant", vertelt Jane, die ook dol is op het spotten van dieren met haar verrekijker. En dieren zijn er genoeg! ,,Ik zie nu al voor het derde jaar visdiefjes, dat zijn bedreigde sterns. En waterhoentjes, die ieder jaar weer van die *speedbootjes* produceren. Er zijn hier ook 2 fazantenkerels, grote hazen en heel veel konijnen. Verder veel vlinders en hommels, die ook nestelen in de stal, en meesjes die broeden in mijn vogelhuisjes."

,,Ik heb nooit tijd gehad om te tuinieren, maar nu wel. Zo gaaf!"

Rond haar huisje heeft Jane, die door intimi ook wel liefkozend Tarzan of oma wordt genoemd, ook heel wat groen gecreëerd . ,,Ik heb nooit tijd gehad om te tuinieren, maar nu wel. Zo gaaf! Buiten heb ik een border met van alles erin. Langs de bovenkant van de sloot staan boompjes. Verschillende soorten prunus en een notenboom. Ook heb ik samen met een groep vrienden wilgentakken in de grond gestoken. Ze doen het allemaal! Ik wil er struiken van maken met hier en daar een knotje." De rozen bloeien al prachtig, evenals de paarse passiebloemen. ,,Die groeit het klompenhok in. Net als de bruidssluier in mijn stal. Die knip ik van het najaar wel weer goed af, anders gaat mijn dak eraan!"

Na jaren professioneel met Shetland pony's te hebben gewerkt in de vierspanwedstrijdsport besluit Jane daar gezien de ouderdom van het team een punt achter te zetten en maakt er een doel van om haar geliefde dieren een zo goed mogelijk oude dag te bezorgen. Dit doet zij in eerste instantie op het huurweiland waarop haar pony's al jaren thuis zijn. Ze roept de Stichting Esha Ness in het leven om haar Shetland-senioren in contact te brengen met kinderen. Zo slaat zij 2 vliegen in 1 klap. De kids kunnen lekker in de natuur hun hoofd leeg maken en Jane's lievelingen krijgen een heerlijk leven met veel aandacht en liefde. Als de eigenaar het terrein verkoopt moet de Amsterdamse echter met haar vierbenige kinderen na 34 jaar een andere locatie zoeken. Een hard gelag voor moeder Jane. ,,Ik heb via het gerecht gevochten als een beer om er te mogen blijven, maar heb de strijd verloren. Ik ben hulp gaan vragen bij de gemeente en kwam bij iemand terecht die volkomen snapte waar het mij om ging. Ik wilde gewoon mijn, toen nog 6, pony's naar het einde begeleiden en dat in alle rust kunnen doen op een eigen stukje grond."

Ondanks de liefde op het eerste gezicht voor haar nieuwe stekje is er ook een *maar*. ,,Het is een

> *Jane's paradijsje.*

> Dieren spotten is een hobby van Jane.

> Aardbeienplanten op het terras.

> De hennetjes scharrelen rond het tiny house.

> Jane inspecteert haar prachtige passiebloemen.

> Veel groen rond Jane's aanbouw.

perfecte plek, maar geen enkele sociale controle. Aangezien mijn pony's mijn gezin en familie zijn, zei ik *no way* dat ik ze hier alleen laat. Na veel gedoe vroeg ik de gemeente of het niet mogelijk zou zijn om in mijn pipowagen bij mijn pony's te mogen wonen. Ik heb er nog 6 maanden voor moeten knokken, vooral tegen de buurt die dacht dat er een woonwagenkamp of autosloop zou komen, maar uiteindelijk kreeg ik een gedooghuurcontract. Er werd zelfs elektra, water en riool aangelegd, want de gemeente bleek verplicht in dat geval faciliteiten aan te leggen. Ook werden er betonnen platen neergelegd om de pipowagen op te plaatsen. En daar stond ik dan, omgeven door metershoog onkruid, dat echter de volgende dag al werd geklepeld. De pony's waren een dag eerder al geïnstalleerd in hun van allemaal gerecycled materiaal gebouwde stallen."

Recycling is het toverwoord voor Jane geworden in haar droomleven. Zelfs haar *tiny house* is kringloop. „Mijn *pipo* komt van een groenvoorzieningsafdeling. Toen ik er voor het eerst binnen stapte overviel mij een gevoel van gekoesterd worden. Raar, maar waar. En dan die bovenraampjes, die open kunnen. Daar viel ik echt op. Het is een gegalvaniseerd ijzeren *pipo* van 7 meter lang en 2,45 meter breed met 6 raampjes, waarvan 1 kleintje, waar, denk ik, vroeger de wasruimte is geweest. Alles was keurig en onbeschadigd en na enige onderhandeling had ik m'n *pipo*!" De dag van 1 september 2017 is voor Jane een heus geluksmoment. Ze betrekt dan haar nieuwe huisje bij haar pony's. „Ik heb de eerste dagen alleen maar zitten kijken naar de buitenkant. Ik kon het niet geloven. Ik had er altijd van gedroomd dat het ooit nog eens zou gebeuren: mijn eigen *pipo*. *Tiny house* was toen nog geen begrip hier. Ik wist wel al dat *tiny houses* in Amerika een groot succes waren. Het leek mij geweldig om alleen een bed en een douche te hebben. Koken deed ik al lang niet meer, daar heb je geen tijd voor als je pony's hebt", lacht de struise zeventiger, die haar maaltijden liever laat bereiden door een cateringbedrijf. „Lekker vers!"

„Het leek mij geweldig om alleen een bed en een douche te hebben"

Het tweede leven van haar pipowagen inspireerde Jane tot meer kringloopspullen. „Ik leerde Marktplaats kennen en veel mensen in mijn omgeving konden wel iets missen om te helpen opbouwen. Voor de stal zijn de kids van mijn club en ik gaan *crowdfunden*." Zo wordt een mobiele tweepaardsstal omgetoverd tot douchecabine met toilet en wasmachine en slaapplaats en zorgen gekregen oude tuinhuisraampjes daar nu voor een goede ventilatie. „Aan de voorkant van mijn *pipo* heb ik een gratis gemeenteschuurtje via Marktplaats op de kop getikt, zodat ik een klompenhok heb voor jassen, schoenen en een koelkast en vriezer, die ik ook van Marktplaats

> Jane geniet op haar terras.

> Jane is blij dat zij haar pony's kan verwennen op hun oude dag.

heb, net als mijn mooie retrokachel. Binnen heb ik ook 2 oude stoelen, maar die nemen teveel plek in, dus ik ga zelf een bank timmeren. Ik wil er van die Tibetaanse kussens op maken. Geweldig om dat voor mezelf te doen. Het wordt steeds knusser."

Jane woont nu bijna 3 jaar op haar droomstekje in de natuur en is dolgelukkig. ,,Het dringt eigenlijk nu pas echt tot mij door dat ik mijn eigen *tiny house* heb. Ik ben zo blij! Ik kan ook al mijn poen in mijn laatste 4 pony's stoppen en ze lekker verwennen. Ik heb een goed loonwerkersbedrijf gevonden om de rommel hier glad te maken en met gesponsord Super Horse Master-gras in te zaaien. Mijn pony's mogen ook grazen op een deel van het waterschapsschouwpad, prachtig Scrabble-woord, dus ze zijn heel tevreden." En dat is de Amsterdamse zelf zeker ook. ,,Het mooie vind ik dat ik afgelegen woon, maar wel de geluiden van de wereld kan horen. Ik kan op de fiets boodschappen doen, want ik heb een dorp aan de ene kant en een groter dorp aan de andere kant. Het is ook heerlijk om wakker te worden met het licht, dat door mijn raam op mijn gezicht schijnt in mijn halve hoogslaper. Ja, ik heb ook een loft, zoals de *tiny houses* op wielen! Als ik opsta open ik alles, ook in de winter of als het regent, snuif ik de ochtendlucht op en geniet. Dat is toch wel wat mij het meest na aan het hart ligt. Ik doe een pas en sta buiten. Dit alles is mijn paradijs."

WAT TE DOEN BIJ DROOGTE IN JE MOESTUINTJE?

© Thomas Duiker (Dyvemedia)

Kim Nelissen, alias Moesmeisje, woont in een klein benedenappartement in hartje Utrecht. Moestuiniert in en om het huis met wat potten en een moestuinbak op poten, maar leeft zich pas echt uit in haar huurmoestuintje van 6,5 m2 in de buurttuin. Met het verbouwen van 20 verschillende groenten bewijst Kim dat je geen enorme moestuin nodig hebt om je eigen verse groente op tafel te zetten. Gewoon een kwestie van goed plannen, zaaiafstanden niet te nauw nemen en slimme keuzes maken. Online is Kim bekend als Moesmeisje en blogt op haar website over haar moestuinavonturen, deelt zij lekkere recepten en geeft handige tips. En bij vragen en advies denkt zij graag mee. Je kunt haar daarvoor altijd mailen.

We gaan waarschijnlijk steeds drogere zomermaanden krijgen de komende jaren. Niet ideaal voor je (moes)tuin, want hoe voorkom je dat alles verdort en je straks niets te oogsten hebt? Ik geef je wat praktische tips.

Vorig jaar viel er in juli nauwelijks regen. De temperaturen lagen een paar weken tussen de 25 en soms zelfs 37 graden. Bij de mensen in ons moestuincomplex die geen actie hadden ondernomen, zag hun tuintje er na verloop van tijd uit als een halve woestijn. Zonde! Wat kun je het beste doen tijdens dit soort weer?

Geef water in de avond

Met deze hoge temperaturen verdampt water ontzettend snel. Het is dus slim om je moestuin pas later in de avond water te geven als het iets afkoelt of eventueel heel vroeg in de ochtend. Zo hebben je groenten meer profijt van het water dat je geeft, omdat er simpelweg meer overblijft. Ook loop je met overdag water geven het risico dat het blad van je groenten verbrandt.

© Moesmeisje

> *Snijbiet met avonddruppels.*

Gebruik voldoende compost

Deze zal ik niet snel vergeten. Tijdens een moestuincursus die ik ooit deed, zei de docent: *compost is belangrijker dan water*. En het is écht zo, heb ik gemerkt. Het is ontzettend belangrijk om genoeg compost over je moestuin te verspreiden. Compost zorgt voor een goede, luchtige bodemstructuur. Zo

© Moesmeisje

> Geef water in de ochtend of 's-avonds, maar niet elke dag.

houdt de bodem voedingsstoffen en water beter vast.

© Moesmeisje

> Mulchen met cacaodoppen.

Zorg voor mulch

Mulchen kan ik iedereen aanraden. Het is het bedekken van de bodem met een laagje natuurlijk materiaal. Denk aan gedroogd gras, stro, cacaodoppen, houtsnippers of dorre bladeren. Het beschermt je bodem in droge periodes tegen uitdroging, in natte periodes tegen te veel regen en in extreem koude periodes tegen bevriezing. Oh ja, en het houdt onkruid tegen. Ideaal dus.

Geef niet elke dag water

Dit klinkt misschien tegenstrijdig, maar elke dag water geven is eigenlijk niet goed voor je moestuin. Je maakt je groenten enorm lui. Het is belangrijk dat groenten een goed en sterk wortelgestel ontwikkelen. En dat doen ze als ze af en toe flink hun best moeten doen om in dieper gelegen delen van de bodem naar water te zoeken. Train ze daar al jong op. Let op: teel je groenten in pot? Dan moet je ze wel elke dag water geven in droge periodes. Grond in potten droogt namelijk heel snel uit.

Zaai/plant bodembedekkers

Hoe kaler je grond is, hoe meer de zon hem kan uitdrogen (en hoe makkelijker voedingsstoffen wegspoelen tijdens een flinke hoosbui). Zorg er dus voor dat je bodem zo veel mogelijk bedekt is. Je kunt lege plekjes bijvoorbeeld opvullen met lage gewassen als zomer- en winterpostelein, pluksla of laagblijvende bloemen zoals de niet-rankende Oost-Indische kers. Die laatste houdt ook nog eens luizen weg bij andere planten.

© Moesmeisje

> Winterpostelein als bodembedekker.

Nu maar hopen op een minder droge zomer dit jaar. En als dat niet gebeurt, dan weet je in ieder geval wat te doen. Veel moestuinplezier!

Gezond KOKKERELLEN met REGINA

De zomer is begonnen dus heb ik dit keer gekozen voor een taboulésalade en heerlijke gehaktrolletjes voor op de barbecue met tzatzikisaus. De salade zit vol verse kruiden en daarom lekker fris op een warme dag voor de lunch, maar ook zeer smaakvol bij de barbecue. Wanneer je de salade voor de lunch gaat maken dan zou je er ook nog wat feta doorheen kunnen snijden. Geniet van de zomer en van deze heerlijke salade en gehaktrolletjes.

Voeding is een rode draad in het leven van **Regina Frakking**. Zij is een ervaren kok en geeft les in het MBO aan koks in spé. Tevens is zij gediplomeerd gewichtsconsulente en helpt zij met haar bedrijf Afvallen Huizen mensen aan een gezonde leefstijl door samen goed te kijken naar het voedingspatroon en met kleine veranderingen een groot resultaat te halen.

TABOULÉ

met gehaktrolletjes en tzatziki

BENODIGDE INGREDIËNTEN

TABOULÉSSALADE (VOOR 2 PERSONEN)

Olijfolie	2 eetlepels
Bulgur	150 gram
Komkommer	½
Cherrytomaatjes	250 gram
Gele paprika	1 stuk
Bieslook	½ bosjes
Peterselie	4 takjes
Koriander	½ bosje
Munt	4 takjes
Citroensap	
Ras el hanout kruiden	naar smaak

GEHAKTROLLETJES (VOOR 2 PERSONEN)

(Rund)gehakt	250 gram
Sjalot	1 stuk
Knoflook	1 teentje
Peterselie, gehakt	2 eetlepels
Munt, gehakt	1 eetlepel
Kaneel	¼ theelepel
Komijnpoeder	¼ theelepel
Zout en peper	

TZATZIKI

Griekse yoghurt 0%	200 gram
Komkommer	halve
Knoflook	1 teentje
Koriander, vers	klein handje
Zout en peper	
Olijfolie	

Taboulésalade: Verwarm de olie in een pan en bak hierin de bulgur zonder te kleuren. Voeg zoveel water toe tot dat er 1 cm boven de bulgur staat en voeg de Ras el hanout kruiden toe. Kook de bulgur in 10-15 minuten gaar.

Was de komkommer en halveer hem in de lengte. Verwijder met een lepeltje het zachte deel met zaad en snijd de helften in smalle boogjes. Was de tomaatjes en de paprika. Snijd de tomaatjes in vieren en de paprika in kleine blokjes.

WERKWIJZE & TIPS

Was de kruiden en snij/hak ze zeer fijn. Roer de bulgur met een vork los en laat afkoelen. Meng de groente en de kruiden door de bulgur. Breng de salade op smaak met citroensap, peper en eventueel wat zout en wat olijfolie.

Gehaktrolletjes: Doe het gehakt in een kom. Snipper de sjalot en de knoflook en meng deze samen met de overige ingrediënten door het gehakt. Breng op smaak met zout en peper.

Vorm gehaktstaafjes van het gehakt en rijg deze op een satéprikker en grill de Köfte op de barbecue in ongeveer 15 minuten gaar.

Tzatziki: Schil de komkommer en rasp hem heel fijn. Doe de komkommer in een zeef en strooi er wat zout overheen. Laat de komkommer nu goed uitlekken.

Hak de knoflook en koriander fijn en voeg deze aan de yoghurt toe. Wanneer de komkommer is uitgelekt voeg deze dan ook toe. Breng op smaak met olijfolie, zout en peper.

LINDE
zoet en gezond

© Marin Leus

Ken je deze boom? Hij staat vaak verspreid door de hele stad en geeft een heerlijke geur af rond juni. Dan krijgt de linde namelijk haar bloesem en ruik je van een afstandje de zoetige geur al. Lindebloesem werkt zweetdrijvend en is een perfecte thee voor de griep!

Het jonge blad
Aan de voet van de linde komen het jaar door veel jonge scheuten, waardoor je het hele jaar een ingrediënt hebt voor je salade. De jonge, bijna doorzichtige lindebladeren smaken nootachtig en zoetig. Ook zijn ze best slijmerig. Slijmstoffen zijn een ontbrekende voedingsstof die we nauwelijks meer binnenkrijgen. Slijmstoffen worden gebruikt om ontstekingen in de borst, de keel en het darmkanaal te verhelpen. Ze werken verzachtend op beschadigde weefsels en bevochtigend voor de slijmvliezen.

Topkoks zetten in het voorjaar steeds vaker een lindebladsalade op de kaart, waar je al gauw heel wat geld voor neer moet tellen. Dan kun je beter onderweg van je werk naar huis even stoppen bij een lindeboom en zelf wat blaadjes oogsten. In de bladeren zitten vitamine B, C en E, en de mineralen calcium en magnesium.

Lindebloesem
In juni verschijnt de lindebloesem aan de boom, deze zijn zoetig en heerlijk in de thee. Ook kun je er lindebloesemsiroop, wijn of limonade van maken.

Geneeskracht
De bloesem is heel geneeskrachtig: zweetdrijvend en verzachtend op de slijmvliezen van de luchtwegen, dus goed te gebruiken bij de griep, koorts en luchtwegenaandoeningen met droge hoest. Ook voor kinderen werkt het goed als ze verkouden zijn.

Daarnaast werkt lindebloesem kalmerend en slaapverwekkend. Ook bij aften, keelpijn, heesheid etc. kun je gorgelen met lindebloesem.

Oogsten
De bloeiwijzen met het aangehechte schutblad, te oogsten onmiddellijk na het begin van de bloei (juni,juli) blijft ten hoogste één jaar goed (beschermd tegen licht en vocht).

Toepassing
Bloesems: nooit laten koken, de

© Erich Westendarp

© Florentina

aangewezen gemiddelde dagdosis bedraagt 2 à 4 gram bloesems.

Thee, verkoudheden en slapeloosheid: kleine eetlepel verkruimelde bloemen per kop heet water (afdekken, niet koken), 10 minuten laten trekken, 3 à 4 koppen per dag, sloksgewijs zo warm mogelijk drinken bij infectieziekten en koorts en 1 kopje per dag ter preventie ervan. Bij slapeloosheid vooral in de tweede helft van de dag

Uitwendig gebruik voor kompressen, in baden: infuus (thee) van 50 à 70 gram op 1 liter water.

Bad, relaxerend: 100 gram bloesems overgieten met 2 liter kokend water, 10 minuten laten trekken, aan badwater toevoegen.

Overige toepassing:
– Van de afgestroopte bast werden vroeger vooral touw, matten, vloerbedekking en papier gemaakt.

– De twijgen kunnen gebruikt worden voor allerlei vlechtwerk.

– De houtskool van linde is zeer geschikt om te tekenen en wordt graag gebruikt door kunstenaars.

Verzorgingsmiddelen
Lindebloesem wordt verwerkt in natuurlijke cosmetica als lindebloesemwater, lotions en zepen: ze verzacht sproeten, verlicht de teint, zuivert de huid en zou helpen rimpels en kraaienpootjes te voorkomen (in tarwekiemolie).

De infusie, als verzachtende lotion gebruikt, kalmeert een geïrriteerde huid en als kompres, ontzwelt de oogleden.

© Inga Zvaigzne

© Marin Leus

© Jeno Szabó

In 2009 drinkt Marin Leus nog cola, eet knakworstjes en laat lampen aan als ze weggaat. Als zij een jaar later begint te lezen over natuurlijk leven trekt zij naar eigen zeggen haar kop uit het zand. Sindsdien zoekt zij naar een groen leven. Het liefst donkergroen. Ze woont en werkt op biologische boerderijen en verblijft een blauwe maandag in een yurt en een camperbusje. Hoewel Marin nog zoekende is weet zij een ding zeker: wildplukken is haar passie. Ze volgt een permacultuur- en geneeskrachtige kruidenopleiding en biedt nu door het hele land wildplukwandelingen aan. Elk kwartaal schrijft zij voor Klein Wonen Magazine over planten om op te vreten en over haar groene avonturen blogt zij op haar gelijknamige website.

SOCIAL SMALL TALK

Bewoners van kleine woningen laten net als ieder ander graag hun belevenissen zien via social media. Klein Wonen Magazine volgt hen met plezier en verzamelt ieder kwartaal een aantal leuke, interessante of mooie *posts* van over de hele wereld.

Tweemaal zwanger! Zij van een kleine spruit en haar moestuintje van de courgettes. Wonend in haar *apequenagrandecasa* geniet de aanstaande moeder met volle teugen van haar 30 m2 grote groentetuin, die ook pompoenen, tomaten, avocado's, wortelen, druiven en bananen voortbrengt. *En dat allemaal dankzij onze geliefde poepwormen*, aldus *apequenagrandecasa*.

jordyandjay, oftewel Jordan en Jaden, hebben een oude schoolbus gekocht. Hij wil al jaren een *vanlife* leiden en zij is een reissfanaat. Na jaren van dubben gaat het er nu toch van komen voor het jonge Canadese stel. De bus moet nog wel even worden omgebouwd tot een knus onderkomen, maar dan kunnen ze hun vrijheid tegemoet met wat meer op een huisje op wielen dan een woonbusje lijkt.

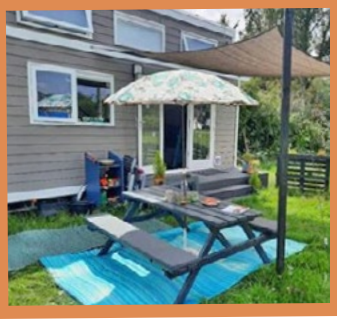

Door de coronacrisis vieren veel mensen hun vakantie thuis. Zo ook de Nederlandse *a_tiny_cat_in_a_tiny_house*. Van gras tussen haar tenen houdt zij niet, dus gebruikte ze haar vakantiegeld voor een buitentapijt. Ze geniet nu heerlijk van haar vrije tijd. Iets dat haar kat natuurlijk al veel langer doet!

exodusskoolie is superblij met de milieuvriendelijke tip van *deliberatelifebus*: plasdoekjes! Even uitwassen en opnieuw gebruiken legde de vanlifer uit aan deze *tiny house*-bewoner, die het een uitkomst vindt, want meiden kunnen volgens haar niet zuinig omgaan met wc-papier.

Thuis werken in een tiny house is niet altijd ideaal. Dat ondervinden veel bewoners van kleine huisjes in deze coronatijden. *graciebmcp* ziet elke dag lijdzaam toe hoe haar partner zich weer opvouwt achter zijn pc om de kost te verdienen. *Ooit, beloof ik, zorg ik voor een kwalitatief goede werkplek voor deze goed man*, laat zij de wereld met een selfie weten.

KLEIN WONEN MAGAZINE

ONLINE

Lees ook een selectie van onze verhalen op je laptop, tablet of mobiel via onze website

www.kleinwonenmagazine.nl